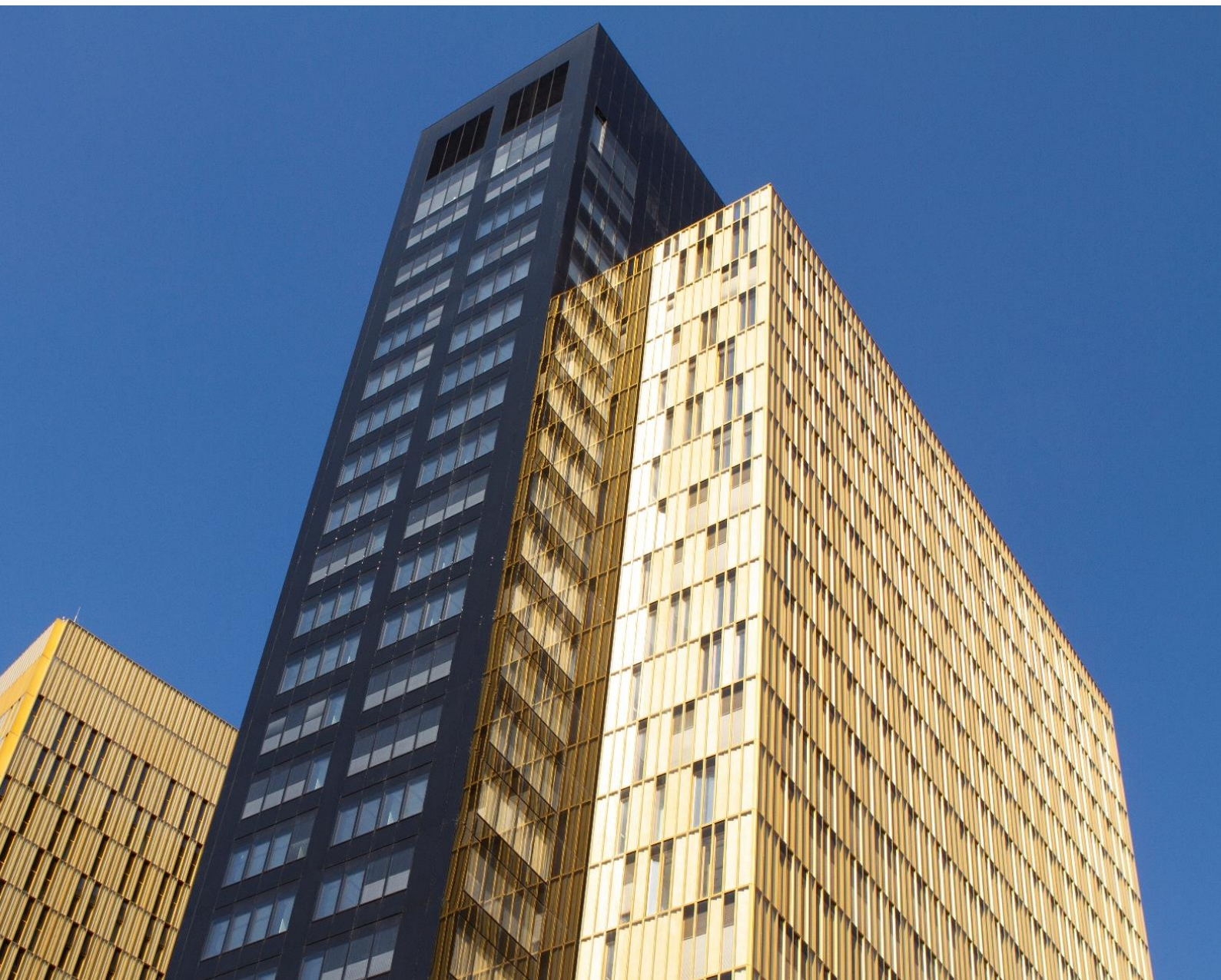

Teminis biuletenis

Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra ir pagreitinata procedūra

Ižanginis žodis

Siekiant užtikrinti, kad tam tikros bylos būtų išnagrinėtos greičiau, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto¹ 23a straipsnyje numatyta:

„Procedūros reglamente gali būti numatyta pagreitinta procedūra, o prašymų priimti prejudicinius sprendimus, susijusius su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, atvejais – sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra.

Šiose procedūrose gali būti numatytas trumpesnis nei 23 straipsnyje numatytas pareiškimų arba rašytinių pastabų pateikimo terminas ir, nukrypstant nuo 20 straipsnio ketvirtosios pastraipos, – generalinio advokato išvados nepateikimas.

Be to, sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūroje gali būti numatyta, kad ribojama, kurioms šalims ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims, nurodytiems 23 straipsnyje, leidžiama pateikti pareiškimus arba rašytines pastabas, o ypatingos skubos atvejais – kad praleidžiama rašytinė proceso dalis.“

Dėl pagreitinotos procedūros pažymėtina, kad ji egzistuoja nuo 2000 m. ir šiandien reglamentuota, pirma, Teisingumo Teismo procedūros reglamento² 105 ir paskesniuose straipsniuose, kiek tai susiję su prašymais priimti prejudicinį sprendimą, ir šio Procedūros reglamento 133 ir paskesniuose straipsniuose, kiek tai susiję su tiesioginiais ieškiniais³. Pagreitinta procedūra gali būti taikoma neatsižvelgiant į proceso rūšį, kai dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai⁴ išnagrinėta.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą atveju prašyti išnagrinėti bylą taikant pagreitintą procedūrą gali jį pateikęs teismas, o tiesioginio ieškinio atveju – ieškovas arba atsakovas. Išklausęs teisėją pranešėją, generalinį advokatą ir prireikus kitą bylos šalį, sprendimą priima Teisingumo Teismo pirmininkas. Išimties tvarka Teisingumo Teismo pirmininkas savo iniciatyva taip pat gali nuspręsti taikyti pagreitintą procedūrą. Nuspręsdamas tenkinti ar atmesti prašymą taikyti pagreitintą procedūrą Teisingumo Teismo pirmininkas priima nutartį. Vis dėlto, kadangi 2019 m. sausio mėn. – 2023 m. birželio mėn. laikotarpiu nebuvo galimybės šio klausimo spręsti nutartimi, sprendimo tenkinti ar atmesti prašymą motyvai buvo išdėstomi tik sprendime arba nutartyje, kuriais užbaigiamas procesas.

¹ Prie sutarčių pridėto [Protokolo \(Nr. 3\) dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Statuto su daliniais pakeitimais suvestinė redakcija](#).

² 2012 m. rugsėjo 25 d. Teisingumo Teismo procedūros reglamentas (OL L 265, 2012, p. 1) su pakeitimais, padarytais 2013 m. birželio 18 d. (OL L 173, 2013, p. 65), 2016 m. liepos 19 d. (OL L 217, 2016, p. 69), 2019 m. balandžio 9 d. (OL L 111, 2019, p. 73), 2019 m. lapkričio 26 d. (OL L 316, 2019, p. 103) ir 2024 m. liepos 2 d. (OL L, 2024/2094).

³ Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad 2015 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 151 straipsnyje (OL L 105, 2015, p. 1) taip pat numatyta galimybė nagrinėti bylą taikant pagreitintą procedūrą „dėl bylos ypatingos skubos ir kitų jos aplinkybių“.

⁴ Naujame Teisingumo Teismo procedūros reglamente žodis „greitai“ pakeitė žodį „neatidėliotinai“, vartotą senajame Procedūros reglamente.

Savo ruožtu prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra yra naujesnė, nes įtvirtinta 2008 m. išplėstus Sąjungos ir Teisingumo Teismo kompetenciją laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės srityje. Atsižvelgiant į itin jautrų šios srities pobūdį, regis, buvo būtina įtvirtinti konkrečią išimtinę procedūrą, kuri prireikus leistų apsaugoti atitinkamus interesus. Taigi, priešingai nei pagreitinta procedūra, kuri gali būti taikoma visose Sąjungos teisės srityse ir visose bylose, prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, kurią reglamentuoja Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 ir paskesni straipsniai, galima taikyti tik tuo atveju, kai prašymuose priimti prejudicinį sprendimą keliama klausimai, susiję su sritimis, patenkančiomis į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) trečiosios dalies V antraštinės dalies, skirtos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, taikymo sritį.

Sprendimą dėl to, ar patenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo prašymą, kuriuo siekiama, kad byla būtų nagrinėjama taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, priima šiuo tikslu Teisingumo Teismo paskirta kolegija, nenurodydama motyvų. Tačiau tuo atveju, kai prašymas nagrinėti bylą taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą patenkinamas, Teisingumo Teismas, priimdamas sprendimą dėl bylos esmės, dažnai pateikia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo argumentų, dėl kurių buvo pagrįsta taikyti tokią procedūrą, santrauką. Be to, tais atvejais, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia prašymo nagrinėti bylą taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, bet iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tokia procedūra turi būti taikoma, Teisingumo Teismo pirmininkas gali kreiptis į kompetentingą kolegiją, kad ši išnagrinėtų, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia nagrinėti taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, taigi ji gali būti taikoma Teisingumo Teismo iniciatyva.

Taip pat reikia pažymėti, kad pagreitintą procedūrą ir prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą reglamentuojančiuose teisės normose detalios neišvardytos aplinkybės, kurioms esant taikytinos šios procedūros. Šiuo aspektu pažymėtina, kad tik SESV 267 straipsnio ketvirtoje pastraipoje aiškiai įvardyta situacija, kuriai esant Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą „kiek galima greičiau“, būtent, kai prejudicinis klausimas kyla byloje, susijusioje su sulaikytu asmeniu. Be papildomos informacijos, šio teminio biuletenio tikslas – pristatyti bylas, kurios atspindi konkrečius Teisingumo Teismo taikyto procesinio nagrinėjimo atvejus ir leidžia suprasti priežastis, galinčias pateisinti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros arba pagreitinotos procedūros taikymą.

Kadangi pirmasis teminis biuletenis buvo parengtas 2019 m., šiuo biuleteniu siekiama jį atnaujinti įtraukiant 15 naujausių sprendimų ir nutarčių (iš jų 10 sprendimų ir nutarčių yra susiję su skubos procedūra, 5 sprendimai ir nutartys – su pagreitinta procedūra), juose įvairiais aspektais paaiškintas šių dviejų procedūrų taikymas.

Nurodytų teisės aktų sąrašas

KONVENCIJA

1995 m. liepos 26 d. Briuselyje pasirašyta ir prie 1995 m. liepos 26 d. Tarybos akto pridėta Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengta vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (OL C 316, 1995, p. 48; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 8 t., p. 57).

REGLAMENTAI

2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos **reglamentas (EB) Nr. 2201/2003** dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243).

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos **reglamentas (EB) Nr. 273/2004** dėl narkotinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) (OL L 47, 2004, p. 1), iš dalies pakeistas 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1258/2013 (OL L 330, 2013, p. 21).

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos **reglamentas (EB) Nr. 810/2009**, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 154, 2013, p. 10), iš dalies pakeistas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) Nr. 610/2013 (OL L 182, 2013, p. 1).

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos **reglamentas (ES) Nr. 604/2013**, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31).

DIREKTYVOS

1992 m. gegužės 21 d. Tarybos **direktyva 92/43/EEB** dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102).

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos **direktyva 93/13/EEB** dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288).

2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2001/83/EB** dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, 2001, p. 67;

2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 69), iš dalies pakeista 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/27/EB (OL L 136, 2004, p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 34 t., p. 262).

2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos **direktyva 2003/86/EB** dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224).

2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos **direktyva 2003/109/EB** dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272).

2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2008/115/EB** dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 p. 98).

2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2009/147/EB** dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010, p. 7).

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2011/95/ES** dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija) (OL L 337, 2011. p. 9; toliau – Kvalifikavimo direktyva).

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2013/32/ES** dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180, 2013, p. 60).

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos **direktyva 2013/33/ES**, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (OL L 180, 2013, p. 96).

SPRENDIMAI

2002 m. birželio 13 d. Tarybos **pagrindų sprendimas 2002/584/TVR** dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34).

2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos **sprendimas 2006/928/EB**, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56).

2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos **sprendimas 2011/199/ES**, kuriuo iš dalies keičiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 136 straipsnis, kiek tai susiję su stabilumo mechanizmu, taikytinu valstybėms narėms, kurių valiuta yra euras (OL L 91, 2011, p. 1).

2015 m. gegužės 18 d. Komisijos įgyvendinimo **sprendimas (ES) 2015/789** dėl *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) patekimo į Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių (OL L 125, 2015, p. 36).

Table des matières

IŽANGINIS ŽODIS	3
NURODYTŲ TEISĖS AKTŲ SĄRAŠAS	5
I. PREJUDICINIO SPRENDIMO PRIĖMIMO SKUBOS TVARKA PROCEDŪRA.....	9
1. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sritis	9
2. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymą pagrindžiančios priežastys	11
2.1. Tėvų ir vaikų santykių pablogėjimo pavojus	11
2.2. Laisvės atėmimas.....	16
2.3. Pagrindinių teisių pažeidimo pavojus	27
II. PAGREITINTA PROCEDŪRA.....	33
1. Pagreitintos procedūros taikymą pagrindžiančios priežastys	33
1.1. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esančios aiškinimo srities pobūdis ir jautrumas	33
1.2. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esantis ypač didelis teisinis netikrumas.....	34
1.3. Procese dalyvaujančio asmens laisvės atėmimas.....	42
1.4. Poveikis šeimai	43
1.5. Pagrindinių teisių pažeidimo pavojus	44
1.6. Materialinis nepriteklis	49
1.7. Didelės žalos aplinkai pavojus	50
1.8. Nebaudžiamumo rizika daugelyje bylų	52
2. Pagreitintos procedūros nagrinėjant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir laikinių apsaugos priemonių, nustatytų pagal tam skirtą procedūrą, ryšys	53

I. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra

1. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sritis

2008 m. vasario 22 d. Nutartis „Kozłowski“ (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))⁵

„Pagreitinata procedūra“

Šioje byloje, kuri buvo pradėta 2008 m. vasario mėn., *Oberlandesgericht Stuttgart* (Štutgarto aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) Teisingumo Teismo prašė nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą (toliau – ir PPU), remdamasis tuo, kad pagrindinėje byloje sulaikytasis asmuo Vokietijos teritorijoje turėjo būti greitai paleistas į laisvę, be to, šis asmuo galėjo būti paleistas į laisvę anksčiau laiko.

Teisingumo Teismo pirmininkas atkreipė dėmesį į tai, kad Procedūros reglamento nuostatos dėl PPU, kurias prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė taikyti anksčiau laiko, turėjo įsigalioti tik 2008 m. kovo 1 d. Taigi, kadangi ši byla pradėta iki šios datos, ji negalėjo būti nagrinėjama taikant PPU. Vis dėlto Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad, atsižvelgiant į nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo koncepciją, prašymą taikyti PPU reikėjo suprasti kaip siekį iš esmės sutrumpinti šios bylos nagrinėjimo trukmę, taigi jį galima buvo laikyti prašymu taikyti pagreintą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą (toliau – ir PPA)⁶.

2014 m. gegužės 6 d. Nutartis „G.“ (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Pagreitinata procedūra“

Ši byla susijusi su Vokietijoje asmeniui, prekiavusiam žolių mišiniu, kurių sudėtyje buvo sintetinių kanaboidų, iškelta baudžiamąja byla. Faktinių aplinkybių klostymosi laikotarpiu (2010–2011 m.) šios medžiagos nebuvo minimos Vokietijos narkotinių medžiagų įstatyme⁷, taigi *Landgericht Itzehoe* (Icehojės apygardos teismas, Vokietija) taikė prekybą vaistais reglamentuojančius teisės aktus⁸, kuriais į Vokietijos teisę buvo perkelta Direktyva 2001/83⁹. Jis nusprendė, kad prekyba šiais produktais reiškė pažeidimą, būtent įtartinų vaistų pateikimą rinkai, todėl nuteisė minėtą asmenį laisvės atėmimo bausme.

⁵ Taip pat žr. 2018 m. liepos 17 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Kozłowski* (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

⁶ Žr. šio teminio biuletenio II dalies „Pagreitinata procedūra“ skirsnį „1.1. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esančios aiškinimo srities pobūdis ir jautrumas“.

⁷ *Betäubungsmittelgesetz* (Narkotinių medžiagų įstatymas).

⁸ 2009 m. liepos 17 d. *Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften* (Prekybos vaistais įstatymas (*BGBI.* 2009 I, p. 1990)).

⁹ Direktyva 2001/83/EB.

Bundesgerichtshof (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija), kuriam buvo pateiktas kasacinis skundas, manė, kad sprendimas pagrindinėje byloje priklausė nuo atsakymo į klausimą, ar ginčijami produktai iš tiesų gali būti laikomi „vaistais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/83. Taigi jis šiuo klausimu kreipėsi į Teisingumo Teismą. Be to, jis paprašė taikyti PPU ir konkrečiai nurodė, kad jeigu Teisingumo Teismas atsakytų, jog tokie produktai nėra vaistai, šiuo atveju atitinkamas asmuo negalėjo būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, o tai reikštų, kad jis buvo įkalintas neteisėtai.

Teisingumo Teismas nusprendė, kad nebuvo poreikio taikyti PPU dėl to, kad Direktyva 2001/83 buvo priimta remiantis EB 95 straipsniu (dabar – SESV 114 straipsnis), kuris yra SESV trečiosios dalies VII antraštinėje dalyje. PPU galima taikyti tik prašymams priimti prejudicinį sprendimą, kuriuose pateikiamas vienas ar keli klausimai, susiję su SESV trečiosios dalies V antraštinėje dalyje numatytomis sritimis. Vis dėlto Teisingumo Teismo pirmininkas savo iniciatyva nusprendė, kad ši byla turi būti nagrinėjama taikant PPA¹⁰.

2023 m. gruodžio 1 d. Nutartis „EV (Narkotinių medžiagų pirmtakai (prekursoriai))“ (C-174/22, EU:C:2023:947)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Narkotinių medžiagų pirmtakai (prekursoriai) – Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR – 2 straipsnio 1 dalies d punktas – Asmuo, susijęs su pirmtakų (prekursorių), naudojamų neteisėtai narkotinių medžiagų gamybai ar perdirbimui, gabenimu ir platinimu – Reglamentas (EB) Nr. 273/2004 – Į oficialų sąrašą įtrauktos medžiagos – 2 straipsnis – Sąvoka „ūkio subjektas“ – 8 straipsnio 1 dalis – Aplinkybės, leidžiančios įtarti, kad į oficialų sąrašą įtrauktos medžiagos gali būti naudojamos neteisėtai narkotinių ar psichotropinių medžiagų gamybai – Pareiga pranešti apie šias aplinkybes – Sąvoka „aplinkybė“ – Apimtis“

2018 m. Varnos (Bulgarija) policijai sulaikius EV, buvo nustatyta, kad jis turėjo, be kita ko, tolueno – medžiagos, naudojamos metamfetaminui gaminti. Vėliau *Okrazhen sad-Varna* (Varnos apygardos teismas, Bulgarija) pripažino EV kaltu dėl narkotinių medžiagų pirmtakų (prekursoriais) laikymo be atitinkamo leidimo turint tikslą juos platinti ir skyrė jam dvejų metų laisvės atėmimo bausmę bei 20 000 BGN (maždaug 10 200 EUR) baudą. EV pateikė kasacinį skundą *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis Kasacinis Teismas, Bulgarija), jame visų pirma tvirtino, kad veika, kurios padarymu jis buvo kaltinamas, negali būti laikoma tokiu nusikaltimu. Jis konkrečiai nurodė, kad toluenas yra Reglamento Nr. 273/2004 I priede numatytai 3 kategorijai priskiriama medžiaga, kurios turėjimui netaikomas nei patvirtinimo, nei registracijos reikalavimas. Šiomis aplinkybėmis, abejodamas dėl Reglamento Nr. 273/2004 aiškinimo, *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis Kasacinis Teismas) nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Be to, jis paprašė taikyti PPU.

¹⁰ Žr. šio teminio biuletenio II dalies „Pagreitinata procedūra“ skirsnį „1.2. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esantis ypač didelis teisinis netikrumas“.

Kaip ir minėtoje byloje G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#)), Teisingumo Teismas atmetė pastarąjį prašymą, motyvuodamas tuo, kad Reglamentas Nr. 273/2004, kurį prašyta išaiškinti šioje byloje, patenka į SESV trečiosios dalies VII antraštinės dalies taikymo sritį, o prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra taikoma tik prašymams priimti prejudicinį sprendimą, kuriuose pateikiamas vienas ar keli klausimai, susiję su tos pačios trečiosios dalies V antraštinėje dalyje, skirtoje laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, numatytomis sritimis.

2. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymą pagrindžiančios priežastys

2.1. Tėvų ir vaikų santykių pablogėjimo pavojus

2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimas „Aguirre Zarraga“ (C-491/10 PPU, [EU:C:2010:828](#))

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 – Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas – Tėvų pareigos – Globos teisės – Vaiko pagrobimas – 42 straipsnis – Jurisdikciją turinčio (Ispanijos) teismo priimto sprendimo, dėl kurio išduotas pažymėjimas ir kuriuo nurodoma grąžinti vaiką, vykdymas – (Vokietijos) teismo, į kurį kreiptasi, teisė atsisakyti vykdyti šį sprendimą tuo atveju, kai šurkščiai pažeistos vaiko teisės“

Nagrinėtu atveju Ispanijos pilietis ir Vokietijos pilietė, mažametės mergaitės tėvai, Ispanijoje, kur buvo šeimos nuolatinė gyvenamoji vieta, pradėjo santuokos nutraukimo bylą. Šiomis aplinkybėmis išimtinės jų dukros globos teisės buvo laikinai suteiktos tėvui, nes nustatyta, kad jis gali sudaryti geresnes sąlygas vaikui augti šeimos aplinkoje, atsižvelgiant į tai, kad motina išreiškė norą persikelti su nauju savo partneriu gyventi į Vokietiją. Vis dėlto praleidęs vasarą naujoje savo motinos gyvenamojoje vietoje vaikas nebegrįžo į Ispaniją. Tuomet tiek Ispanijoje, tiek Vokietijoje tėvų iniciatyva buvo pradėti keli procesai, atitinkamai siekiant, kad vaikas būtų grąžintas į Ispaniją, kad Vokietijoje būtų pripažinti ir vykdomi Ispanijoje priimti sprendimai, taip pat priimtas galutinis sprendimas dėl globos teisių suteikimo.

Tokiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Celle* (Celės aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) Teisingumo Teismui pateikė kelis klausimus dėl Reglamento Nr. 2201/2003 42 straipsnio „Vaiko sugrąžinimas“ išaiškinimo¹¹.

Teisingumo Teismas savo iniciatyva nusprendė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti taikant PPU. Šiuo klausimu jis priminė, kad pripažįsta poreikį skubiai priimti sprendimus esant vaiko išvežimo situacijoms, ypač kai vaiko atskyrimas nuo vieno iš

¹¹ Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003.

tėvų, kuriam prieš tai buvo pripažinta vaiko globa, nors ir laikina, gali pabloginti jų santykius arba jiems pakenkti ir sukelti psichinę žalą. Taikydamas šią jurisprudenciją nagrinėtam atvejui Teisingumo Teismas pažymėjo, kad minėtas vaikas buvo atskirtas nuo tėvo daugiau nei dvejus metus, ir dėl atstumo bei įtemptų santykių tarp tėvų egzistavo didelė ir reali grėsmė, kad kol vyksta procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, tarp vaiko ir tėvo visiškai nebus jokių kontaktų. Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis taikant įprastą procedūrą gali būti labai, arba net nepataisomai, pakenkta tėvo ir dukros santykiams ir padarytas neigiamas poveikis jos reintegracijai į šeiminingą bei socialinę aplinką galimo grąžinimo į Ispaniją atveju.

2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimas „Mercredi“ (C-497/10 PPU, [EU:C:2010:829](#))

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 – Su santuoka susijusios bylos ir tėvų pareigos – Nesusituokusių tėvų vaikas – Kūdikio „nuolatinės gyvenamosios vietos“ sąvoka – „Globos teisių“ sąvoka“

Pagrindinėje byloje nagrinėtas Didžiosios Britanijos piliečio ir Prancūzijos pilietės ginčas dėl jų dukters globos. Šiuo atveju, kai vaikui buvo du mėnesiai, motina ir vaikas išvyko iš Jungtinės Karalystės (vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos) į Reunjono salą (Prancūzija), apie tai iš anksto nepranešus tėvui. Vis dėlto šis vaiko išvežimas buvo teisėtas, nes tuo metu motina buvo vienintelis globos teises turintis asmuo. Vėliau Jungtinėje Karalystėje ir Prancūzijoje tėvai pradėjo atitinkamus procesus dėl, be kita ko, tėvų pareigų pripažinimo ir dėl vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymo. Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors Prancūzijos teismo sprendimas dėl šių klausimų buvo palankus motinai, *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas), Civilinių bylų skyrius, Jungtinė Karalystė) savo ruožtu nusprendė, kad būtina nustatyti jurisdikciją turintį teismą pagal Sąjungos teisę, o tam Teisingumo Teismas turėjo paaiškinti Reglamento Nr. 2201/2003 8 ir 10 straipsniuose nustatytus kriterijus, pagal kuriuos galima nustatyti vaiko nuolatinę gyvenamąją vietą.

Taigi minėtas nacionalinis teismas Teisingumo Teismui pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir kartu prašė taikyti PPU. Pastarąjį prašymą jis motyvavo tuo, kad, nenustačius kompetentingo teismo, negali būti nagrinėjami tėvo pateikti prašymai priimti nutartį, pagal kurią jam būtų leista bendrauti su savo vaiku. Pabrėžęs, kad ši byla susijusi su metų ir keturių mėnesių vaiku, kuris daugiau kaip metus atskirtas nuo tėvo, Teisingumo Teismas nusprendė taikyti PPU. Teisingumo Teismo nuomone, atsižvelgiant į tai, jog šis vaiko amžius labai svarbus jo raidai, tokia kurį laiką trunkanti padėtis, kai tarp tėvo ir vaiko gyvenamųjų vietų yra didelis atstumas, gali labai pakenkti būsimiems jų santykiams.

2012 m. balandžio 26 d. Sprendimas „Health Service Executive“ (C-92/12 PPU, [EU:C:2012:255](#))

„Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 – Nepilnametis, turintis nuolatinę gyvenamąją vietą Airijoje, kur jis buvo pakartotinai įkurdintas globos įstaigoje – Agresyvus ir pačiam vaikui pavojingas elgesys – Sprendimas įkurdinti vaiką uždaroje Anglijos institucijoje – Dalykinė reglamento taikymo sritis – 56 straipsnis – Konsultavimosi ir sutikimo davimo sąlygos – Pareiga pripažinti ar paskelbti vykdytinu sprendimą įkurdinti vaiką uždaroje institucijoje – Laikinios apsaugos priemonės – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra“

Šioje byloje *High Court* (Aukštasis teismas, Airija), į kurį kreipėsi Airijoje už vaikus atsakinga valdžios institucija, nurodė Airijos pilietybę turintį vaiką apgyvendinti uždaroje Jungtinės Karalystės, t. y. šio vaiko motinos gyvenamosios vietos valstybės, globos institucijoje. Nagrinėtu atveju sveikatos specialistai nustatė, kad saugumo požiūriu Airijoje nebuvo jokios institucijos, kuri galėtų patenkinti specifinius šio vaiko poreikius.

Prieš nuspręsdamas, ar palikti vaiką konkrečioje institucijoje, *High Court* (Aukštasis teismas) kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar jo priimtas sprendimas patenka į Reglamento Nr. 2201/2003 taikymo sritį ir ar prieš pradedant minėto sprendimo vykdymą prašomojoje valstybėje narėje jis toje valstybėje narėje turi būti pripažintas ir paskelbtas vykdytinu.

Nacionalinis teismas taip pat prašė taikyti PPU ir Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad, pirma, vaikas prieš jo valią apsaugos tikslais buvo laikomas uždaroje globos institucijoje. Antra, jis pabrėžė, kad jo paties kompetencija priklauso nuo galimybės taikyti pagrindinėje byloje Reglamentą Nr. 2201/2003 ir atitinkamai nuo atsakymo į pateiktus prejudicinius klausimus. Be to, atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimų¹² prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad vaiko situacija taip pat reikalauja skubių priemonių. Iš tiesų vaikas turėjo greitai sulaukti pilnametystės ir tuomet nebepriklausytų to teismo jurisdikcijai. Taip pat jo būklė reikalavo trumpam laikui įkurdinti jį uždaroje globos institucijoje ir taikyti ribotos ir laipsniškai didinamos laisvės programą, siekiant leisti įkurdinti jį jo šeimoje Anglijoje.

2018 m. balandžio 10 d. Nutartis „CV“ (C-85/18 PPU, [EU:C:2018:220](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Teisminis bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Vaiko globa – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003–8, 10 ir 13 straipsniai – Vaiko „nuolatinės gyvenamosios vietos“

¹² Prašymas, pateiktas remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 104 straipsnio 5 dalimi (dabar, po 2012 m. rugsėjo 25 d., – šio reglamento 101 straipsnio 1 dalis).

sąvoka – Kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl vaiko gyvenamosios vietos – Neteisėtas išvežimas ar negrąžinimas – Jurisdikcija vaikų grobimo atvejais“

Pagrindinėje byloje ginčas kilo tarp Portugalijoje gyvenančių Rumunijos piliečių dėl jų vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ir išlaikymo priteisimo. Porai pradėjus gyventi skyrium ir motinai išsikrausčius iš bendro būsto, vaikas liko gyventi su tėvu. Tačiau paskui, kai motina pateikė prašymą pripažinti jai vaiko globos teises, tėvas išvyko į Rumuniją ir kartu išsivežė vaiką. Rumunijos teismai, į kuriuos kreipėsi motina (kuriai per tą laiką buvo patikėta laikinoji globa) nurodė grąžinti vaiką į Portugaliją, remdamiesi tuo, kad jis buvo neteisėtai išvežtas. Nepaisant to, tėvas taip pat *Judeătoria Oradea* (Oradios pirmosios instancijos teismas, Rumunija) pateikė prašymą, kad vaiko gyvenamoji būtų nustatyta jo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje Rumunijoje ir kad iš motinos būtų priteistas išlaikymas.

Šis nacionalinis teismas pažymėjo, kad visų pirma jam reikia nuspręsti dėl jurisdikcijos nebuvimu grindžiamo prieštaravimo, kuriuo šioje byloje rėmėsi motina, ir kad dėl to reikėjo, jog Teisingumo Teismas patikslintų Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalyje vartojamą sąvoką „nuolatinė gyvenamoji vieta“.

Teisingumo Teismas savo iniciatyva nusprendė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti taikant PPU. Šiuo aspektu jis priminė, kad pripažįsta poreikį skubiai priimti sprendimus esant vaiko išvežimo situacijoms, ypač kai vaiko atskyrimas nuo vieno iš tėvų gali pabloginti jų santykius arba pakenkti esamiems arba būsimiems santykiams ir sukelti nepataisomą žalą. Taikydamas šią jurisprudenciją nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas nurodė, kad septynerių metų vaikas jau beveik dvejus metus gyveno su tėvu Rumunijoje ir buvo atskirtas nuo motinos, kuri gyveno Portugalijoje ir su kuria palaikė ryšį tik kartą per mėnesį telefonu. Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, jog šis vaiko amžius labai svarbus jo raidai, tokia kurį laiką trunkanti padėtis galėtų labai, arba net nepataisomai, pakenkti jo santykiams su motina. Be to, kadangi vaikas gana gerai integravosi į šeiminingą ir socialinę aplinką jo dabartinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje, tokia kurį laiką trunkanti padėtis gali dar labiau sutrikdyti jo integraciją galimo grąžinimo į Portugaliją atveju.

2021 m. kovo 24 d. Sprendimas „MCP“ (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003–10 straipsnis – Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Vaiko pagrobimas – Valstybės narės teismų jurisdikcija – Teritorinė taikymo sritis – Vaiko išvežimas į trečiąją valstybę – Šioje trečiojoje valstybėje įgyta nuolatinė gyvenamoji vieta“

Ginčas pagrindinėje byloje kilo Jungtinėje Karalystėje, tarp mažamečio vaiko tėvo ir motinos, išvežusios vaiką į Indiją, kur jis gyvena su savo močiute iš motinos pusės, dėl vaiko grąžinimo į Jungtinę Karalystę ir tėvo teisės su juo bendrauti.

Motina *High Court of Justice (England & Wales), Family Division* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Šeimos bylų skyrius, Jungtinė Karalystė)] ginčijo Anglijos ir Velso teismų, kurių prašyta priimti sprendimą dėl tėvo prašymo, jurisdikciją, motyvuodama tuo, kad vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta nebebuvo Jungtinėje Karalystėje. Šis teismas nusprendė, kad jo jurisdikciją reikėjo vertinti remiantis Reglamento Nr. 2201/2003¹³ 10 straipsniu. Taigi jis Teisingumo Teismo paklausė, ar šis straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei vaikas buvo įgijęs nuolatinę gyvenamąją vietą trečiojoje valstybėje po to, kai buvo neteisėtai į ją išvežtas, valstybės narės, kurioje vaikas prieš pat jį pagrobiant turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teismai išsaugo savo jurisdikciją neribotą laiką.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPU ir Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Dėl skubos kriterijaus Teisingumo Teismas nurodė, jog dėl to, kad mažametis vaikas nuo 2018 m. spalio mėn. nuolat gyvena Indijoje, išskyrus trumpą buvimą Jungtinėje Karalystėje, kilo pavojus, kad ilgą laiką trunkant šiai situacijai bus labai, arba net nepataisomai, pakenkta vaiko ir jo tėvo ar net jo ir abiejų tėvų santykiams. Tokia situacija gali padaryti nepataisomą žalą vaiko emocinei ir psichologinei raidai, ypač atsižvelgiant į tai, šis vaiko amžius labai svarbus jo raidai. Be to, kadangi vaikas gana gerai integravosi į šeiminingą ir socialinę aplinką trečiojoje valstybėje, kur, kaip konstatavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra jo dabartinė nuolatinė gyvenamoji vieta, tokia kurį laiką trunkanti padėtis gali dar labiau sutrikdyti jo integraciją į šeiminingą ir socialinę aplinką galimo grąžinimo į Jungtinę Karalystę atveju.

2023 m. balandžio 18 d. Sprendimas „Afrin“ (C-1/23 PPU, [EU:C:2023:296](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Imigracijos politika – Direktyva 2003/86/EB – Teisė į šeimos susijungimą – 5 straipsnio 1 dalis – Prašymo leisti atvykti į šalį ir joje gyventi siekiant pasinaudoti teise į šeimos susijungimą pateikimas – Valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta globėjo šeimos narių pareiga asmeniškai pateikti prašymą šios valstybės narės kompetentingoje diplomatinėje atstovybėje – Situacija, kai atvykti į šią atstovybę neįmanoma arba pernelyg sunku – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 7 ir 24 straipsniai“

Pagrindinėje byloje kilo Sirijos piliečių bei jų mažamečių vaikų ginčas su Belgijos valstybe šiai atsisakius įregistruoti motinos ir vaikų prašymą leisti atvykti į šalį ir joje gyventi siekiant šeimos susijungimo.

Taigi *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio pirmosios instancijos teismas, Belgija) siekė nustatyti, ar toks

¹³ Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003.

atsisakymas kenkia Direktyvos 2003/86 dėl teisės į šeimos susijungimą¹⁴ veiksmingumui arba pažeidžia pagrindines teises¹⁵, kurias ja siekiama apsaugoti.

Šis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPU. Grįsdamas šį prašymą jis nurodė priežastis, susijusias su saugumo padėtimi Sirijoje ir aplinkybe, kad dėl pavėluoto sprendimo įregistruoti prašymą atvykti į šalį ir joje gyventi siekiant šeimos susijungimo šis susijungimas gali tapti sudėtingesnis, nes Belgijos teisėje numatyti griežtesni reikalavimai, kai prašymas dėl šeimos susijungimo pateikiamas praėjus vieniems metams nuo pabėgėlio statuso pripažinimo globėjui.

Pagal analogiją taikydamas savo jurisprudenciją dėl vaiko pagrobimo, Teisingumo Teismas, kiek tai susiję su skubos sąlyga, nurodė, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, be kita ko, matyti, kad nepilnamečiai vaikai A ir B yra atskirti nuo tėvo daugiau nei trejus metus ir kad ši ilgą laiką trunkanti padėtis, kurią lemia 2022 m. rugsėjo mėn. prašymo neįregistravimas, gali labai pakenkti šių vaikų santykiams su tėvu ateityje. Todėl Teisingumo Teismas patenkino prašymą taikyti PPU.

2.2. Laisvės atėmimas

2009 m. lapkričio 30 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Kadzoev“ (C-357/09 PPU, [EU:C:2009:741](#))

„Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys – Direktyva 2008/115/EB – Nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimas – 15 straipsnio 4–6 dalys – Sulaikymo terminas – Atsižvelgimas į sprendimo išsiųsti vykdymo sustabdymo laikotarpį – „Pagrįstos tikimybės išsiųsti“ sąvoka“

Asmuo, neturintis asmens dokumentų ir teigiantis gimęs Čėčėnijoje, buvo Bulgarijos valdžios institucijų sulaikytas ir laikomas specialiame laikinojo užsieniečių apgyvendinimo centre, kol bus įgyvendinta dėl jo priimta priemonė – nugabenimas iki valstybės sienos. Tačiau tam, kad būtų galima įvykdyti tokią priemonę, jam turėjo būti išduoti užsienio kelionės dokumentai. Vis dėlto praėjus trejiems metams šie dokumentai dar nebuvo gauti. Be to, asmuo pateikė prieglobsčio prašymus, taip pat – prašymus pakeisti sulaikymą švelnesne priemone; visi prašymai buvo atmesti.

Tokiomis aplinkybėmis už minėtą laikinojo apgyvendinimo centrą atsakingas administracijos direktorius kreipėsi į *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija), kad šis priimtų sprendimą dėl veiksmų, kurių turėtų būti imtasi dėl sulaikymo. Minėtas teismas nurodė, kad, pirma, prieš padarant Bulgarijos

¹⁴ Direktyva 2003/86/EB.

¹⁵ Kalbama apie teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, užtikrinamą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 straipsnyje, taip pat jos 24 straipsnyje įtvirtintą teisę į tai, kad pirmiausia būtų vadovaujamasi vaiko interesais, ir vaiko teisę reguliariai palaikyti asmeninius santykius su abiem tėvais.

užsieniečių įstatymo pakeitimus¹⁶, skirtus perkelti į vidaus teisę Direktyvai 2008/115¹⁷, laikymas laikinajame apgyvendinimo centre nebuvo ribojamas jokių terminų. Antra, jis konstatavo, kad nenumatyta jokia pereinamojo laikotarpio taisyklė, kuri reglamentuotų situacijas, kai sprendimai dėl sulaikymo priimti iki minėtų pakeitimų. Todėl jis nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Direktyvos 2008/115 15 straipsnio 4–6 dalių išaiškinimo.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPU, kartu nurodydamas, kad šioje byloje kilo klausimas dėl to, ar suinteresuotasis asmuo turi būti toliau laikomas apgyvendinimo centre, ar turi būti paleistas. Jei šiuo klausimu būtų pripažinta, kad nėra „pagrįstos tikimybės išsiųsti“ šio asmens, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2008/115 15 straipsnio 4 dalį, tai gali būti pagrindas pagal šią nuostatą nurodyti jį nedelsiant paleisti. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas nusprendė patenkinti prašymą taikyti PPU.

2016 m. kovo 17 d. Sprendimas „Mirza“ (C-695/15 PPU, [EU:C:2016:188](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai – 3 straipsnio 3 dalis – Valstybių narių teisė išsiųsti prašytoją į saugią trečiąją šalį – 18 straipsnis – Už prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės pareigos, jeigu prašytojas atsiimamas – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – Tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas“

Pakistano pilietis atvyko iš Serbijos į Vengrijos teritoriją ir šioje valstybėje narėje pateikė pirmą tarptautinės apsaugos prašymą. Tačiau, kadangi šis asmuo išvyko iš Vengrijos valdžios institucijų jam paskirtos gyvenamosios vietos, jo prašymo nagrinėjimas buvo nutrauktas, remiantis tuo, kad toks prašymas buvo netiesiogiai atsiimtas. Vėliau jis buvo sulaikytas Čekijos Respublikoje ir Čekijos valdžios institucijų prašymu Vengrijos atsiimtas laikantis Reglamente Nr. 604/2013¹⁸ (toliau – Reglamentas „Dublinas III“) numatytos procedūros. Tuomet suinteresuotasis asmuo antrą kartą paprašė tarptautinės apsaugos Vengrijoje ir per šio prašymo nagrinėjimo procedūrą jis buvo laikomas suimtas. Minėtas prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas dėl to, kad konkrečiu atveju Serbija turėjo būti laikoma saugia trečiąja šalimi. Tuo remiantis nurodyta taikyti šio piliečio grąžinimo ir išsiuntimo priemonės.

Tokiomis aplinkybėmis *Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság* (Debreceno administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija), į kurį kreiptasi su skundu dėl sprendimo atmesti antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą, nusprendė pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl sąlygų, kuriomis valstybė narė gali numatyti išsiųsti tarptautinės apsaugos

¹⁶ *Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria* (Bulgarijos užsieniečių įstatymas; DV, 1998 m., Nr. 153), su 2009 m. gegužės 15 d. pakeitimais (DV, 2009 m., Nr. 36).

¹⁷ Direktyva 2008/115/EB.

¹⁸ Reglamentas (ES) Nr. 604/2013.

prašytoją į saugią trečiąją šalį pagal Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 3 dalį, nenagrinėdama jo prašymo iš esmės.

Minėtas teismas taip pat prašė taikyti PPU, pabrėždamas, kad iki 2016 m. sausio 1 d. suinteresuotajam asmeniui buvo skirtas sulaikymas. Be to, atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą, minėtas nacionalinis teismas nurodė, kad sulaikymo priemonės taikymas pratęstas iki galutinio sprendimo dėl tarptautinės minėto asmens apsaugos prašymo priėmimo dienos arba, jei toks sprendimas nebūtų priimtas iki 2016 m. kovo 1 d., – iki pastarosios datos. Tačiau, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, po 2016 m. kovo 1 d. sulaikymo priemonės taikymas galėjo būti dar kartą pratęstas 60-čiai dienų, neviršijant bendro 6 mėnesių sulaikymo termino.

Teisingumo Teismas priminė savo jurisprudenciją, pagal kurią svarbu atsižvelgti į tai, kad laisvė iš atitinkamo asmens yra atimta ir kad tolesnis jo sulaikymas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties. Be to, jis pabrėžė, kad šio asmens padėtį reikia vertinti tą dieną, kai nagrinėjamas prašymas taikyti PPU. Taikydamas šią jurisprudenciją konkrečiu atveju Teisingumo Teismas pažymėjo, kad šioje byloje įvykdyti atitinkami kriterijai. Iš tiesų suinteresuotojo asmens tolesnis sulaikymas priklauso nuo pagrindinės bylos, kurioje nagrinėjamas jo tarptautinės apsaugos prašymo atmetimo teisėtumas, baigties. Todėl Teisingumo Teismas patenkino prašymą taikyti PPU.

2016 m. birželio 1 d. Sprendimas „Bob-Dogi“ (C-241/15, [EU:C:2016:385](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis – 8 straipsnio 1 dalies c punktas – Pareiga įtraukti į Europos arešto orderį informaciją apie „arešto orderį“ – Prieš išduodant Europos arešto orderį neišduotas atskiras nacionalinis arešto orderis – Pasekmė“

Siekdamas pradėti baudžiamąjį procesą Vengrijos teismas išdavė Europos arešto orderį dėl Rumunijos piliečio. Vėliau suinteresuotasis asmuo buvo sulaikytas Rumunijoje ir pristatytas į *Curtea de Apel Cluj* (Klužo apeliacinis teismas, Rumunija), turėjusį priimti sprendimą dėl galimo šio asmens suėmimo ir perdavimo Vengrijos teisminėms institucijoms. Šiomis aplinkybėmis minėtas teismas nurodė nedelsiant jį paleisti, tačiau paskyrė teisminės kontrolės priemonę.

Šis teismas, keldamas klausimą dėl Pagrindų sprendimo 2002/584¹⁹ 8 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo, konkrečiau kalbant, dėl pasekmių, kurias lemia atskiuro nacionalinio arešto orderio nebuvimas prieš išduodant Europos arešto orderį, nusprendė pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Jis taip pat prašė taikyti PPU, pabrėždamas, kad nors šiuo metu suinteresuotasis asmuo nėra įkalintas, jam taikoma teisminės kontrolės priemonė, kuri apriboja jo asmeninę

¹⁹ Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – kai kurių valstybių narių pareiškimai dėl pagrindų sprendimo priėmimo (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeistas Pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR.

Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra ir pagreitinata procedūra

laisvę. Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis šis prašymas netenkinamas. Vis dėlto pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad ši byla bus nagrinėjama pirmenybės tvarka.

2018 m. liepos 25 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)“ (C-216/18 PPU, [EU:C:2018:586](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – 1 straipsnio 3 dalis – Perdavimo tarp valstybių narių tvarka – Vykdyto tvarka – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Teisė, kad būtų išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas“

Po to, kai Lenkijos teismai išdavė kelis Europos arešto orderius, asmuo, dėl kurio išduoti minėti orderiai, buvo sulaikytas Airijoje ir įkalintas, kol bus priimtas sprendimas dėl jo perdavimo minėtiems teismams. Dėl to jis buvo pristatytas į *High Court* (Aukštasis teismas, Airija), kurį informavo, kad nesutinka būti perduotas, nes dėl tokio perdavimo kiltų realus teisingumo paneigimo pavojus dėl pastarojo laiko Lenkijos teismų sistemos reformos.

Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) kilo klausimų dėl šių teisėkūros reformų padarinių, į kuriuos atsižvelgusi 2017 m. gruodžio 20 d. Komisija pateikė pagrįstą pasiūlymą, kuriame ragino Tarybą remiantis ESS 7 straipsnio 1 dalimi konstatuoti, kad egzistuoja aiškus pavojus, jog Lenkijos Respublika gali šiurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą²⁰. Atitinkamai jis pateikė Teisingumo Teismui kelis klausimus dėl veiksmų, kurių turi imtis vykdančioji institucija pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalį, kilus aiškiam pavojui, kad bus pažeista teisė į tai, kad būtų nagrinėtų nepriklausomas teismas, ir šį pažeidimą lemia sisteminiai ar bendri išduodančiosios valstybės narės teisminės valdžios nepriklausomumo trūkumai.

Šis teismas taip pat prašė taikyti PPU; Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Kalbant apie skubos kriterijų, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas, prieš taikydamas jį konkrečiu atveju, priminė savo suformuotą jurisprudenciją. Šiuo klausimu jis pabrėžė, kad suinteresuotasis asmuo buvo įkalintas ir kad tolesnis jo laikymas laisvės atėmimo įstaigoje priklausė nuo pagrindinės bylos baigties, nes su laisvės suvaržymu susijusi priemonė buvo nustatyta vykdam Europos arešto orderius.

2019 m. vasario 12 d. Sprendimas „TC“ (C-492/18 PPU, [EU:C:2019:108](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis – 12 straipsnis – Asmens laikymas

²⁰ 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pagrįstas pasiūlymas, pateiktas pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį dėl teisinės valstybės principo Lenkijoje (COM (2017) 835 final).

suimto – 17 straipsnis – Sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimo terminai – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas suėmimo taikymo sustabdymas „ex officio“ nuo sulaikymo momento praėjus 90 dienų – Sąjungos teisę atitinkantis aiškinimas – Terminų sustabdymas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 6 straipsnis – Teisė į laisvę ir saugumą – Skirtingas nacionalinės teisės aktų aiškinimas – Aiškumas ir nuspėjamumas“

Remiantis Jungtinės Karalystės kompetentingų institucijų išduotu Europos arešto orderiu, Didžiosios Britanijos pilietis buvo sulaikytas ir laikomas suimtas Nyderlanduose. Nuo tos dienos buvo pradėtas skaičiuoti Pagrindų sprendimo 2002/584 17 straipsnio 3 dalyje nustatytas 60 dienų terminas, per kurį turėjo būti priimtas sprendimas dėl Europos arešto orderio vykdymo. Prieš pat to termino pabaigą *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai) pagal minėto pagrindų sprendimo 17 straipsnio 4 dalį nurodė jį pratęsti 30 dienų laikotarpiui ir palikti suinteresuotąjį asmenį toliau suimtą. Tačiau vėliau šis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą neribotam laikui, kol Teisingumo Teismas pateiks atsakymą į prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje *RO (C-327/18 PPU)*²¹. Paraleliai, praėjus 90 dienų nuo sulaikymo momento, Didžiosios Britanijos pilietis paprašė sustabdyti jo suėmimo taikymą.

Tokiomis aplinkybėmis *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas) kilo klausimas, ar pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 6 straipsnį, kuriame nustatyta teisė į laisvę ir saugumą, suinteresuotasis asmuo toliau turėjo būti laikomas suimtas. Pagal nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus²² toks asmuo turi būti paleistas į laisvę praėjus 90 dienų nuo jo sulaikymo momento. Vis dėlto šie teisės aktai buvo aiškinami taip, kad pagal juos leidžiama asmenį toliau laikyti suimtą, jeigu vykdančioji teisminė institucija nusprendžia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą arba sulaukti atsakymo į kitos vykdančiosios teisminės institucijos prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Taigi abiem šiais atvejais turi būti laikoma, kad 90 dienų terminas yra sustabdytas.

Rechtbank Amsterdam (Amsterdamo apylinkės teismas) prašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti taikant PPU, nurodydamas, kad suinteresuotasis asmuo buvo laikomas suimtas Nyderlanduose remiantis tik Europos arešto orderiu ir kad minėtas teismas negalėjo priimti sprendimo dėl prašymo sustabdyti tokios priemonės taikymą, kol Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo dėl minėto prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Teisingumo Teismas priminė savo suformuotą jurisprudenciją, pagal kurią svarbu atsižvelgti į tai, kad laisvė iš atitinkamo asmens yra atimta, kad tolesnis jo suėmimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties ir kad atitinkamo asmens padėtį reikia vertinti tą dieną, kurią nagrinėjamas prašymas taikyti PPU. Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas nusprendė, kad yra įvykdyti atitinkami kriterijai, taigi taikytina PPU.

²¹ Šioje byloje priimtas 2018 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *RO (C-327/18 PPU)*, [EU:C:2018:733](#).

²² *Overleveringswet* (Įstatymas dėl perdavimo) (*Stb.* 2004, Nr. 195).

Vis dėlto vėliau *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas) Teisingumo Teismą informavo, kad jis nusprendė tam tikromis sąlygomis sustabdyti ginčytos suėmimo priemonės taikymą, kol bus priimtas sprendimas dėl suinteresuotojo asmens perdavimo Jungtinei Karalystei. Iš tiesų jo skaičiavimais 90 dienų terminas buvo suėjęs, net atsižvelgiant į laikotarpį, per kurį šis terminas buvo sustabdytas. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad nebeliko skubos, todėl nebeliko pagrindo nagrinėti bylą taikant PPU.

2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimas „Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Specialioji taisyklė)“ (C-195/20 PPU, [EU:C:2020:749](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Perdavimo pasekmės – 27 straipsnis – Galimas persekiojimas už kitas nusikalstamas veikas – Specialioji taisyklė“

Suinteresuotasis asmuo Vokietijoje buvo persekiojamas trijose atskirose baudžiamosiose bylose. Visų pirma 2011 m. *Amtsgericht Niebüll* (Nybiulio apylinkės teismas, Vokietija) nuosprendžiu jam buvo skirta subendrinta vienu metų ir devynių mėnesių laisvės atėmimo bausmė, bet jos vykdymas buvo atidėtas su tam tikromis sąlygomis. Vėliau 2016 m. Vokietijoje suinteresuotajam asmeniui buvo iškelta baudžiamoji byla dėl Portugalijoje padarytos veikos, kuri kvalifikuota kaip seksualinė prievarta prieš vaiką; kadangi tas asmuo tuo metu buvo Portugalijoje, *Staatsanwaltschaft Hannover* (Hanoverio prokuratūra, Vokietija) išdavė Europos arešto orderį, siekdama vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl šios veikos. Remdamosi šiuo pirmuoju Europos arešto orderiu, Portugalijos valdžios institucijos perdavė suinteresuotąjį asmenį Vokietijai, kur jis atliko bausmę, kuria nuteistas už seksualinę prievartą prieš vaiką. Išėjus iš kalėjimo jam buvo skirta socialinė ir teisminė stebėseną, bet nebuvo uždrausta išvykti iš Vokietijos teritorijos. Vėliau jis atvyko į Nyderlandus, paskui – į Italiją.

Pagal antrąjį Europos arešto orderį (2018 m.), kurį išdavė Vokietijos valdžios institucijos, suinteresuotąjį asmenį pastarosios vėl perdavė Italijos valdžios institucijos, siekiant, kad jis atliktų bausmę, kuri pirma jam buvo skirta už prekybą narkotinėmis medžiagomis. Minėtos valdžios institucijos vėliau taip pat sutiko netaikyti Pagrindų sprendimo 2002/584 27 straipsnio 2 dalyje numatytos specialiosios taisyklės, leisdamos Vokietijoje vykdyti suinteresuotojo asmens baudžiamąjį persekiojimą už išžaginimą sunkinančiomis aplinkybėmis ir plėšimą, įvykdytus Portugalijoje prieš pirmąjį jo perdavimą. Dėl šių veikų suinteresuotajam asmeniui taikoma su laisvės suvaržymu susijusi priemonė pagal apkaltinamąjį nuosprendį, kurį jis ginčija prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.

Šis teismas iš esmės siekė sužinoti, kokias teises pasekmes lemia, viena vertus, asmens, kuris buvo perduotas išduodančiajai valstybei narei pagal pirmąjį Europos

arešto orderį, savanoriškas išvykimas iš šios valstybės narės teritorijos ir, kita vertus, šio asmens priverstinis grąžinimas remiantis antruoju Europos arešto orderiu.

Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė taikyti PPU ir Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Teisingumo Teismas nurodė, pirma, kad, nors neginčijama, kad tą dieną, kurią nagrinėtas prašymas taikyti PPU, suinteresuotasis asmuo buvo kalinamas remiantis 2011 m. *Amtsgericht Niebüll* (Nybiulio apylinkės teismas) priimtu nuosprendžiu, 2018 m. Vokietijos valdžios institucijų išduotas antrasis arešto orderis taip pat gali pateisinti jo kalinimą. Antra, šio orderio palikimas galioti gali lemti jam paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymo sušvelninimo apribojimą, turėti įtakos sprendimui atidėti šios bausmės vykdymą su sąlygomis ir, jeigu toks atidėjimas būtų suteiktas, tapti vieninteliu teisiniu pagrindu tęsti suinteresuotojo asmens kalinimą.

2021 m. sausio 13 d. Sprendimas „MM“ (C-414/20 PPU, [EU:C:2021:4](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Perdavimo tarp valstybių narių tvarka – 6 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnio 1 dalies c punktas – Europos arešto orderis, išduotas remiantis nacionaliniu aktu dėl kaltinimų pareiškimo – Sąvoka „arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas“ – Nacionalinio arešto orderio nebuvimas – Pasekmės – Veiksminga teisminė gynyba – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis“

Bulgarijoje prieš 41 asmenį pradėtas baudžiamasis procesas dėl prekybos narkotikais veikos. 16 iš jų, įskaitant suinteresuotąjį asmenį, slapstėsi. Paskelbta pastarojo paieška, vėliau jam pareikšti kaltinimai, Bulgarijos kompetentingos institucijos išdavė dėl jo Europos arešto orderį. Vykdamas šį Europos arešto orderį, suinteresuotasis asmuo buvo sulaikytas Ispanijoje ir suimtas. Jis ne kartą ginčijo nutarties jam skirti suėmimą teisėtumą.

Tokiomis aplinkybėmis *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija), kuriam buvo pateiktas prašymas iš naujo patikrinti suinteresuotajam asmeniui skirtą suėmimo priemonę, nutarė pateikti Teisingumo Teismui klausimus, susijusius su dėl jo išduoto Europos arešto orderio teisėtumu. Beje, suinteresuotojo asmens suėmimo priemonė buvo pakeista į namų areštą.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė jo prašymą nagrinėti taikant PPU. Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Kiek tai susiję su skubos kriterijumi, Teisingumo Teismas priminė savo suformuotą jurisprudenciją šioje srityje ir nurodė, kad svarbu atsižvelgti į tai, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo dieną laisvė atitinkamam asmeniui pagrindinėje byloje yra atimta ir jo laikymas suimto priklauso nuo pagrindinės bylos baigties. Šiuo aspektu jis pabrėžė, kad suinteresuotojo asmens laikymas suimto prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo momentu priklausė nuo Teisingumo Teismo sprendimo, nes jo atsakymas į prašymą priimti

prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus gali turėti nedelsiamą poveikį nutarties, kuria nurodyta jį suimti, galiojimui. Be to, Teisingumo Teismas nurodė, kad procesinės prievartos priemonės pakeitimas į namų areštą neturėjo įtakos šiai išvadai, nes juo taip pat buvo stipriai ribojama suinteresuotojo asmens laisvė.

2022 m. birželio 30 d. Sprendimas „Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir kt.“ (C-72/22 PPU, [EU:C:2022:505](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Prieglobsčio ir migracijos politika – Direktyva 2011/95/ES – 4 straipsnis – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – Direktyva 2013/32/ES – 6 ir 7 straipsniai – Normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 18 straipsnis – Direktyva 2013/33/ES – 8 straipsnis – Prašytojo sulaikymas – Sulaikymo pagrindas – Nacionalinio saugumo arba viešosios tvarkos užtikrinimas – Prieglobsčio prašytojo sulaikymas dėl neteisėto atvykimo į Sąjungos teritoriją“

Dėl masinio migrantų antplūdžio, konkrečiai iš Baltarusijos, Lietuva paskelbė valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, vėliau dalyje savo teritorijos įvedė nepaprastąją padėtį. Netrukus po to, trečiosios šalies pilietis, kuris neteisėtai atvyko į Lietuvą iš Baltarusijos, buvo sulaikytas Lenkijoje, nes neturėjo nei kelionės dokumentų, nei vizos, ir buvo perduotas Lietuvos institucijoms; šios jį sulaikė, kol bus priimtas sprendimas dėl jo teisinės padėties. Suinteresuotasis asmuo paprašė tarptautinės apsaugos, vėliau šį prašymą raštu pakartojo; šis buvo atmestas kaip nepriimtinas, motyvuojant tuo, kad buvo pateiktas nesilaikant Lietuvos teisės aktuose nustatytos tarptautinės apsaugos prašymų pateikimo tvarkos, taikomos esant ekstremaliajai situacijai dėl masinio užsieniečių antplūdžio. Pagal šiuos teisės aktus užsienietis, kuris į Lietuvą atvyko neteisėtai, neturi galimybės šios valstybės narės teritorijoje pateikti tarptautinės apsaugos prašymo. Šiuose teisės aktuose taip pat numatyta, kad, esant tokiai ekstremaliajai situacijai, užsienietis gali būti sulaikytas vien todėl, kad į Lietuvos teritoriją atvyko neteisėtai.

Tokiomis aplinkybėmis Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėjantis suinteresuotojo asmens apeliacinį skundą dėl sprendimo jį sulaikyti, siekė išsiaiškinti, ar pagal Procedūrų direktyvą²³ ir Priėmimo direktyvą²⁴ draudžiamos tokios teisės aktų nuostatos.

Šis teismas taip pat prašė taikyti PPU; Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Tomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nurodė, kad suinteresuotasis asmuo buvo apgyvendintas Valstybės sienos apsaugos tarnybos centre, apribojant jo teisę judėti, taigi jis neteko judėjimo laisvės, kadangi iš šio centro jis negalėjo išeiti be leidimo ir palydos. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad, kiek tai susiję su ryšiu tarp tolesnio

²³ Direktyva 2013/32/ES.

²⁴ Direktyva 2013/33/ES.

sulaikymo taikymo ir pagrindinės bylos baigties, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pirmasis prejudicinis klausimas buvo susijęs su suinteresuotojo asmens galimybe pateikti tarptautinės apsaugos prašymą ir taip įgyti prieglobsčio prašytojo statusą. Toks pripažinimas prieglobsčio prašytoju būtinas tam, kad būtų galima taikyti priemonę, kuria nenustatomas sulaikymo sąvoką apibūdinantis judėjimo laisvės apribojimas.

2023 m. liepos 24 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Lin“ (C-107/23 PPU, [EU:C:2023:606](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga – SESV 325 straipsnio 1 dalis – FIA konvencija – 2 straipsnio 1 dalis – Pareiga kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu atgrasomomis ir veiksmingomis priemonėmis – Pareiga numatyti baudžiamąsias sankcijas – Pridėtinės vertės mokestis (PVM) – Direktyva 2006/112/EB – Stambaus masto sukčiavimas PVM srityje – Baudžiamosios atsakomybės senaties terminas – Konstitucinio teismo sprendimas, kuriuo nacionalinė nuostata, reglamentuojanti šio termino nutraukimo priežastis, pripažinta negaliojančia – Sisteminė nebaudžiamumo rizika – Pagrindinių teisių apsauga – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalis – Principas „nullum crimen, nulla poena sine lege“ – Baudžiamosios teisės nuspėjamumo ir tikslumo reikalavimai – Švelnesnio baudžiamojo įstatymo taikymo atgaline data principas („lex mitior“) – Teisinio saugumo principas – Nacionalinis pagrindinių teisių apsaugos standartas – Valstybės narės teismų pareiga netaikyti tos valstybės narės Konstitucinio Teismo ir (arba) aukščiausiojo teismo sprendimų, kai jie neatitinka Sąjungos teisės – Teisėjų drausminė atsakomybė už šių sprendimų nesilaikymą – Sąjungos teisės viršenybės principas“

2010 m. suinteresuotieji asmenys savo apskaitos dokumentuose visiškai ar iš dalies nenurodė komercinių sandorių ir pajamų, susijusių su taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą įsigyto gazolio pardavimu vidaus gavėjams, taip padarydami žalą valstybės biudžetui, visų pirma kiek tai susiję su pridėtinės vertės mokesčiu ir gazolio akcizais.

2018 m. *Curtea Constitutională* (Konstitucinis Teismas, Rumunija) pripažino nacionalinę nuostatą, reglamentuojančią baudžiamosios atsakomybės senaties termino nutraukimą, prieštaraujančią Konstitucijai, motyvuodamas tuo, kad ja buvo pažeidžiamas principas *nullum crimen, nulla poena sine lege*. 2022 m. jis patikslino, kad laikotarpiu nuo šio paskutinio sprendimo paskelbimo dienos iki naujos teisės nuostatos, kuria pakeičiama negaliojanti teisės nuostata, įsigaliojimo dienos, t. y. 2022 m. gegužės 30 d., Rumunijos pozityviojoje teisėje nebuvo numatyta jokio baudžiamosios atsakomybės senaties termino nutraukimo pagrindo.

2020 m. *Curtea de Apel Braşov* (Brašovo apeliacinis teismas, Rumunija) suinteresuotuosius asmenis pripažino kaltais už sukčiavimą mokesčių srityje, bet jie tokį sprendimą ginčijo remdamiesi suėjusiu senaties terminu ir *lex mitior* principu. Jie rėmėsi 2022 m. *Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas, Rumunija) sprendimu, pagal kurį galima pateikti specialiuosius skundus, grindžiamus

Konstitucinio Teismo sprendimais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažįsta, kad jeigu būtų pritarta tokiame aiškinime, nagrinėjamo atveju senaties terminas būtų pasibaigęs prieš įsisteisiant suinteresuotiesiems asmenims priimtam apkaltinamajam nuosprendžiui, todėl baudžiamoji byla būtų nutraukta ir jie negalėtų būti nuteisti.

Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį pateikusiam teismui kilo klausimas dėl tokio aiškinimo suderinamumo su Sąjungos teise, nes dėl jo suinteresuotieji asmenys išvengtų baudžiamosios atsakomybės už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias stambaus masto sukčiavimo nusikalstamas veikas. Be to, jis pabrėžė, kad paaiškėjus, jog Sąjungos teisę atitinkantis aiškinimas neįmanomas, jam galėtų kilti pareiga netaikyti Konstitucinio Teismo ir (arba) Aukščiausiojo Kasacinio ir Teisingumo Teismo sprendimų. Vis dėl to, pagal naują drausminę tvarką leidžiama skirti sankcijas teisėjams, kurie nesąžiningai ar dėl didelio neatsargumo nesilaikė šių teismų sprendimų.

Dėl skubos kriterijaus Teisingumo Teismas priminė savo suformuotą jurisprudenciją, nurodydamas, kad šis kriterijus tenkinamas, jei iš asmens, su kuriuo susijusi pagrindinė byla, prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo dieną atimta laisvė ir jo tolesnis kalinimas priklauso nuo sprendimo šioje byloje, be to, pažymėjo, kad suinteresuotieji asmenys buvo nuteisti laisvės atėmimo bausmėmis (du iš jų vis dar atliko atitinkamą bausmę). Beje, atsakyme į prašymą pateikti paaiškinimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, pirma, kad šie du suinteresuotieji asmenys buvo įkalinti ir, antra, kad jų kalinimas būtų nutrauktas, jeigu jis nuspręstų patenkinti specialiuosius skundus, kuriuos jie pateikė dėl jiems priimto apkaltinamojo nuosprendžio panaikinimo. Be to, tai, koks bus priimtas sprendimas dėl šių specialiųjų skundų dėl panaikinimo, priklausė nuo Teisingumo Teismo atsakymų į pateiktus klausimus. Taigi Teisingumo Teismas savo iniciatyva nusprendė taikyti PPU.

2023 m. rugsėjo 27 d. Nutartis „Abboudnam“ (C-58/23, [EU:C:2023:748](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Prieglobsčio politika – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – Direktyva 2013/32/ES – 22 ir 23 straipsniai – Teisė gauti teisinę pagalbą ir atstovavimą – 46 straipsnio 4 dalis – Pagrįstas terminas pasinaudoti teisių gynimo priemone – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisių gynybą teisme – Tarptautinės apsaugos prašymo atmetimas kaip akivaizdžiai nepagrįsto, taikant pagreintą procedūrą“

Maroko pilietis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, kurį Slovėnijos Respublikos vidaus reikalų ministerija, taikydama pagreintą procedūrą, atmetė motyvuodama tuo, kad prašymas buvo akivaizdžiai nepagrįstas.

Suinteresuotasis asmuo tą sprendimą apskundė, tvirtindamas, kad netinkamai pranešus apie jį buvo pažeista jo teisė į veiksmingą teisinę gynybą, nes praktiškai jis turėjo tik vieną dieną savo skundui parengti. Be to, jis kalbėjo tik arabiškai, vertėjo žodžiu

neturėjo, todėl su savo advokatu turėjo bendrauti trumposiomis žinutėmis (SMS), išverstomis naudojantis elektronine vertykle.

Pagal nagrinėjamas nacionalinės teisės normas tokio sprendimo apskundimo terminas sutrumpinamas nuo penkiolikos iki trijų dienų nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.

Šiomis aplinkybėmis *Upravno sodišče* (Administracinis teismas, Slovėnija), kuriam pateiktas skundas dėl šio atmetimo, Teisingumo Teismo paklausė, ar nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatytas trijų dienų terminas, įskaitant švenčių ir nedarbo dienas, pateikti skundai teisme dėl taikant pagreintą procedūrą priimto sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą, suderinamos su Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 4 dalimi, siejama su Chartijos 47 straipsnio pirma pastraipa.

Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė jį nagrinėti taikant PPU, motyvuodamas tuo, kad, pirma, prašomas Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 4 dalies išaiškinimas turės įtakos jam pateiktų panašių skundų nagrinėjimui ir, antra, nagrinėjamu atveju iškeltas teisės klausimas, atsižvelgiant į tai, kad jis susijęs su teise į veiksmingą teisminę gynybą, dėl savo pobūdžio pateisina kuo greitesnį atsakymą.

Teisingumo Teismas šį prašymą atmetė motyvuodamas tuo, kad nagrinėjamu atveju skubos sąlyga nebuvo įvykdyta, ir toliau paaiškino kelis aspektus, kurie nėra svarbūs tam, ar PPU bus taikoma. Taigi vien tai, kad yra daug asmenų ar teisinių situacijų, kuriuos gali paveikti sprendimas, nacionalinio teismo turimas priimti po kreipimosi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, savaime negali būti išimtinė aplinkybė, kuri galėtų pateisinti PPU taikymą. Dėl motyvo, grindžiamo tuo, kad bet koks prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl nuostatos, susijusios su teise į veiksmingą teisminę gynybą, išaiškinimo reikalauja, kad Teisingumo Teismas atsakymą pateiktų greitai, šis teismas konstatavo, jog vien tokio motyvo nepakanka bylos nagrinėjimui skubos tvarka pateisinti, nes tai yra procesinė priemonė, taikytina ypatingos skubos atvejais. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad pagal nacionalinę teisę pareiškėjas pagrindinėje byloje negalėjo būti išsiųstas iš šalies, kol sprendimas dėl jo prašymo išduoti leidimą gyventi šalyje dar nebuvo tapęs galutinis, todėl buvo galima atmesti galimybę, jog yra pavojus, kad jis bus išsiųstas į šalį, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminamą elgesį arba būti taip baudžiamas.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė jo prašymą nagrinėti taikant PPA, remdamasis tais pačiais motyvais, kuriais jis grindė savo prašymą taikyti PPU. Vis dėlto Teisingumo Teismo pirmininkas atmetė prašymą dėl PPA nurodydamas tuos pačius motyvus, kaip ir dėl prašymo taikyti PPU.

2.3. Pagrindinių teisių pažeidimo pavojus

2017 m. vasario 16 d. Sprendimas „C. K. ir kt.“ (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Sienos, prieglobstis ir imigracija – Dublino sistema – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnis – Nežmoniškas arba žeminamas elgesys – Prieglobsčio prašytojo perdavimas valstybei, atsakingai už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą – Pagrįstų priežasčių manyti, kad šioje valstybėje narėje yra akivaizdžių sisteminių trūkumų, nebuvimas – Perdavimą turinčiai atlikti valstybei narei nustatyti įpareigojimai“

Nagrinėtu atveju prieš pateikdami prieglobsčio prašymus Slovėnijos Respublikoje Sirijos pilietė ir Egipto pilietis atvyko į Europos Sąjungos teritoriją, turėdami Kroatijos Respublikos išduotą vizą. Tuomet Slovėnijos valdžios institucijos pateikė Kroatijos valdžios institucijoms prašymą perimti šiuos asmenims savo žinion, nes pagal Reglamentą „Dublinas III“ Kroatijos Respublika buvo už jų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą atsakinga valstybė narė. Šį prašymą Kroatijos Respublika patenkino. Tačiau, kadangi Sirijos pilietė buvo nėščia, perdavimas turėjo būti atidėtas iki vaiko gimimo. Vėliau suinteresuotieji asmenys pareiškė prieštaravimą dėl jų perdavimo, remdamiesi tuo, kad, pirma, jis turės neigiamų pasekmių Sirijos pilietės sveikatos būklei, kurios gali neigiamai paveikti ir naujagimio gerovę, ir, antra, aplinkybe, kad jie patyrė rasistinių įžeidinėjimų žodžiu ir smurto Kroatijoje. Sprendimas dėl perdavimo pirmiausia buvo panaikintas pirmojoje instancijoje, bet vėliau jį paliko galioti *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija). Tačiau *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas, Slovėnija), į kurį kreipėsi suinteresuotieji asmenys, panaikino minėto teismo sprendimą ir grąžino jam bylą.

Tokiomis aplinkybėmis *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) paprašė Teisingumo Teismo pateikti patikslinimų dėl Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnyje numatytos diskrecinės išlygos, pagal kurią išimties tvarka valstybei narei leidžiama nagrinėti jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, net jeigu pagal minėtame reglamente nustatytus kriterijus ji nėra įpareigota to daryti.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPU, nurodydamas, kad, atsižvelgiant į Sirijos pilietės sveikatos būklę, klausimą dėl jos statuso reikia išspręsti kuo greičiau. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nurodė, kad neatmestina galimybė, jog pareiškėjai galėjo būti perduoti Kroatijai iki įprasto proceso dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pabaigos. Gavęs prašymą pateikti paaiškinimų²⁵ prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad nors pirmosios instancijos teismas nurodė sustabdyti sprendimo dėl suinteresuotųjų asmenų perdavimo vykdymą, per tuo metu vykusį nacionalinį procesą nebuvo taikoma jokia laikina šio sprendimo

²⁵ Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 101 straipsnio 1 dalį pateiktas prašymas.

vykdymą sustabdanti apsaugos priemonė. Todėl Teisingumo Teismas patenkino prašymą taikyti PPU.

2017 m. kovo 7 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „X ir X“ (C-638/16 PPU, [EU:C:2017:173](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (EB) Nr. 810/2009–25 straipsnio 1 dalies c punktas – Riboto teritorinio galiojimo viza – Vizos išdavimas dėl humanitarinių priežasčių ar tarptautinių įsipareigojimų – Sąvoka „tarptautiniai įsipareigojimai“ – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija – Ženevos konvencija – Vizos išdavimas, kai nustatyta grėsmė, kad gali būti pažeisti Pagrindinių teisių chartijos 4 ir (arba) 18 straipsniai – Pareigos nebuvimas“

Sutuoktinių pora (Sirijos piliečiai) ir jų trys vaikai, gyvenantys Sirijoje, prieš grįždami į Siriją pagal Reglamento Nr. 810/2009²⁶ (vadinamasis „Vizų kodeksas“) 25 straipsnio 1 dalį pateikė Belgijos ambasadai Libane prašymus išduoti humanitarines vizas. Šiais prašymais siekta gauti riboto teritorinio galiojimo vizas, kad šeima galėtų išvykti iš Sirijos ir vėliau pateikti prieglobsčio prašymą Belgijoje. Pareiškėjai nurodė, kad vienas iš jų buvo pagrobtas teroristų grupės, kankintas ir vėliau paleistas už išpirką. Apskritai jie atkreipė dėmesį į prastėjančią saugumo padėtį Sirijoje ir tai, kad jie gali būti persekiojami dėl priklausymo krikščionių ortodoksų bendruomenei. Jų prašymai buvo atmesti, remiantis, be kita ko, tuo, kad jie ketino būti Belgijoje ilgiau nei 90 dienų ir kad Belgijos diplomatinės atstovybės nėra valdžios institucijos, kurioms užsienietis gali pateikti prieglobsčio prašymą.

Conseil du contentieux des étrangers (Užsieniečių bylų taryba, Belgija), gavusi skundą dėl tokio prašymo atmetimo, kėlė klausimą dėl valstybės narės šiuo aspektu paliktos diskrecijos apimties, be kita ko, atsižvelgiant į pareigas, išplaukiančias iš Chartijos, konkrečiai iš jos 4 straipsnio (kankinimo ir nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo uždraudimas) ir 18 straipsnio (teisė į prieglobstį). Ji Teisingumo Teismui pateikė kelis prejudicinius klausimus.

Conseil du contentieux des étrangers (Užsieniečių bylų taryba) taip pat prašė nagrinėti bylą taikant PPU. Šiuo tikslu ji rėmėsi dramatiška ginkluoto konflikto Sirijoje situacija, tuo, kad pareiškėjai turi mažamečių vaikų, kad jie itin pažeidžiami, nes priklauso krikščionių ortodoksų bendruomenei, ir aplinkybe, jog į ją buvo kreiptasi prašant sustabdyti sprendimų vykdymą taikant ypatingos skubos procedūrą. Šiuo klausimu ji patikslino, kad pateikus šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagrindinės bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas.

Teisingumo Teismas patenkino prašymą taikyti PPU. Šiuo tikslu jis pabrėžė, kad bent jau prašymo taikyti PPU nagrinėjimo dieną egzistavo reali galimybė, kad pareiškėjai gali

²⁶ Reglamentas (EB) Nr. 810/2009.

patirti nežmoniską ar žeminamą elgesį. Teisingumo Teismo nuomone, ši aplinkybė turi būti laikoma skubos veiksniu, pateisinančiu PPU taikymą.

2018 m. rugsėjo 27 d. Nutartis „FR“ (C-422/18 PPU, [EU:C:2018:784](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – Direktyva 2013/32/ES – 46 straipsnis – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 18 straipsnis, 19 straipsnio 2 dalis ir 47 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę – Sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą – Nacionalinės teisės normos, kuriose numatytas bylų nagrinėjimas antrosios instancijos teisme – Savaiminis stabdomasis poveikis, kurį turi tik pirmosios instancijos teisme pateiktas skundas“

Nigerijos pilietis pateikė prieglobsčio prašymą Italijoje. Šiame prašyme jis nurodė, kad buvo priverstas palikti savo kilmės šalį, nes nacionalinės valdžios institucijos išsiaiškino, kad jis turėjo homoseksualius santykius, todėl jam kilo pavojus būti sulaikytam ir suimtam. Kompetentingai institucijai atmetus jo prašymą suteikti prieglobstį ir *Tribunale di Milano* (Milano apylinkės teismas, Italija) patvirtinus tokį atmetimą, Nigerijos pilietis, pirma, pateikė kasacinį skundą ir, antra, pateikė *Tribunale di Milano* (Milano apylinkės teismas) prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios užtikrintų minėto teismo sprendimo vykdymo sustabdymą. Pagal nacionalinės teisės aktus²⁷ minėtas teismas turi priimti sprendimą dėl tokio prašymo ir įvertinti, ar dėl jo sprendimo pateikto kasacinio skundo pagrindai yra pagrįsti, ar ne, o ne tai, ar šio sprendimo vykdymas lemtų rimtos ir nepataisomos žalos kilimo tokį prašymą pateikusiam asmeniui pavojų.

Tribunale di Milano (Milano apylinkės teismas) kreipėsi į Teisingumo Teismą, prašydamas nustatyti, ar tokios nacionalinės teisės nuostatos suderinamos su Direktyvos 2013/32²⁸ nuostatomis, siejamomis su Chartijos 47 straipsniu, kuris užtikrina teisę į veiksmingą teisinę gynybą.

Šis teismas taip pat prašė taikyti PPU. Šiuo aspektu jis nurodė, kad pareiškėjas turėjo nedelsdamas išvykti iš Italijos teritorijos ir bet kuriuo momentu galėjo būti išsiųstas į Nigeriją, kur jam iš tiesų grėsė mirties bausmė arba jis galėjo patirti kankinimų ar kitokį nežmoniską ar žeminamą elgesį arba galėjo būti taip baudžiamas. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžė, kad Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktą klausimą gali turėti lemiamą reikšmę nustatant, ar pareiškėjas gali likti Italijos

²⁷ 2008 m. sausio 25 d. *Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato* (Įstatyminis dekretas Nr. 25, įgyvendinantis Direktyvą 2005/85/EB, nustatančią būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (GURI, Nr. 40, 2008 m. vasario 16 d.), iš dalies pakeistas 2017 m. vasario 17 d. *Decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonché per il contrasto dell'immigrazione illegale* (Dekretas-įstatymas Nr. 13 dėl skubių priemonių, skirtų pagreikinti tarptautinės apsaugos procedūrai ir kovoti su nelegalia imigracija) (GURI, Nr. 40, 2017 m. vasario 17 d.), tapęs įstatymu (su pakeitimais) pagal 2017 m. balandžio 13 d. Įstatymą Nr. 46.

²⁸ Direktyva 2013/32/ES.

teritorijoje, kol bus priimtas sprendimas byloje, pradėtoje gavus jo kasacinį skundą. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pabrėžė, kad negalima atmesti tikimybės, jog pareiškėjas bus išsiųstas į Nigeriją dar nepasibaigus įprastam procesui dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ir tuo remdamasis nusprendė patenkinti prašymą taikyti PPU.

2018 m. spalio 17 d. Sprendimas „UD“ (C-393/18 PPU, [EU:C:2018:835](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003– 8 straipsnio 1 dalis – Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Sąvoka „vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta“ – Fizinio buvimo reikalavimas – Motinos ir vaiko sulaikymas trečiojoje šalyje prieš motinos valią – Motinos ir vaiko pagrindinių teisių pažeidimas“

Po to, kai sudarė santuoką su Jungtinės Karalystės piliečiu, Bangladešo pilietei buvo išduota viza, leidžianti jai apsigyventi Jungtinėje Karalystėje. Vėliau pora per Bangladešo pilietės nėštumo laikotarpį atvyko į Bangladešą. Čia gimė jų dukra, kuri niekada nebuvo nuvykusi į Jungtinę Karalystę; į Jungtinę Karalystę tėvas grįžo vienas. Remiantis motinos teiginiais, su kuriais tėvas nesutiko, šis ją apgavo, siekdamas, kad ji pagimdytų trečiojoje šalyje, ir darė jai spaudimą, kad ji ten liktų gyventi su vaiku be dujų, elektros, geriamojo vandens ir be jokių pajamų bendruomenėje, kurioje ji smerkiama. Motina pateikė ieškinį *High Court of Justice (England & Wales), Family Division*, (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Šeimos bylų skyrius, Jungtinė Karalystė), siekdama, kad vaikui būtų suteikta to teismo apsauga ir kad būtų nutarta grąžinti ją ir vaiką į Jungtinę Karalystę.

Visų pirma minėtas teismas nusprendė, kad būtina išnagrinėti klausimą dėl jo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl vaiko, o tai reiškė, kad reikia nustatyti, ar vaikas gali būti laikomas turinčiu nuolatinę gyvenamąją vietą, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalį, Jungtinėje Karalystėje, net jei niekada nesilankė toje valstybėje narėje. Be to, minėtas teismas kėlė klausimą, ar bylos aplinkybės, visų pirma tėvo elgesys ir motinos ar vaiko pagrindinių teisių pažeidimas, turi įtakos sąvokai „nuolatinė gyvenamoji vieta“.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė jo prašymą nagrinėti taikant PPU. Teisingumo Teismas šį prašymą patenkino. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas visų pirma nurodė, kad tuo atveju, jeigu būtų nustatyta tėvo prievarta prieš motiną, dabartinei vaiko gerovei būtų labai pakenkta. Bet koks vėlavimas priimant teismo sprendimus dėl vaiko lemtų, kad esama padėtis išliktų, ir taip būtų labai, arba net nepataisomai, pakenkta vaiko raidai. Toliau Teisingumo Teismas nurodė, kad galimo grąžinimo į Jungtinę Karalystę atveju toks vėlavimas taip pat galėtų pakenkti vaiko integracijai į naują šeiminių ir socialinę aplinką. Galiausiai Teisingumo Teismas pabrėžė, kad dėl vaiko itin jauno amžiaus (vieni metai ir du mėnesiai sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo dieną) jo raida yra ypač paveikiama.

2020 m. gegužės 14 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Délalföldi Regionális Igazgatóság“ (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio ir imigracijos politika – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos prašymas – 33 straipsnio 2 dalis – Nepriimtino pagrindai – 40 straipsnis – Paskesni prašymai – 43 straipsnis – Pasienio procedūros – Direktyva 2013/33/ES – 2 straipsnio h punktas, 8 ir 9 straipsniai – Sulaikymas – Teisėtumas – Direktyva 2008/115/EB – 13 straipsnis – Veiksmingos teisių gynimo priemonės – 15 straipsnis – Sulaikymas – Teisėtumas – Teisė į veiksmingą teisinę gynybą priemonę – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Sąjungos teisės viršenybės principas“

Nagrinėtu atveju Afganistano ir Irano piliečiai, atvykę į Vengriją per Serbiją, pateikė prieglobsčio prašymus Roskės tranzito zonoje, esančioje pasienyje su Serbija. Pagal Vengrijos teisę jų prašymai buvo atmesti kaip nepriimtini ir buvo priimti sprendimai grąžinti į Serbiją. Tačiau Serbijos institucijos atsisakė vykdyti suinteresuotųjų asmenų readmisiją į jos teritoriją, motyvuodama tuo, kad nebuvo įvykdytos su Sąjunga sudarytame susitarime dėl readmisijos numatytos sąlygos. Priėmus šį sprendimą, Vengrijos valdžios institucijos neišnagrinėjo minėtų prašymų iš esmės, o pakeitė pradiniuose sprendimuose dėl grąžinimo nurodytą paskirties šalį atitinkama suinteresuotųjų asmenų kilmės šalimi. Prieglobsčio prašytojai pateikė protestą dėl sprendimų dėl paskirties šalies pakeitimo, bet šis buvo atmestas. Nors Vengrijos teisėje tokio skundo nenumatyta, jie kreipėsi į Vengrijos teismą, prašydami panaikinti sprendimus ir įpareigoti už prieglobstį atsakingą instituciją vykdyti naują prieglobsčio procedūrą. Jie taip pat pareiškė skundus dėl neveikimo, susijusius su jų sulaikymu ir laikymu Roskės tranzito zonoje. Pirmiausia jie turėjo gyventi tik prieglobsčio prašytojams skirtame tranzito zonos sektoriuje, kol po kelių mėnesių jiems buvo nurodyta gyventi tos pačios zonos sektoriuje, skirtame trečiųjų šalių piliečiams, kurių prieglobsčio prašymai buvo atmesti (jie ten ir tebebuvo).

Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Segedo administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija), kuriam buvo pateiktas skundas dėl šio atmetimo, paklausė Teisingumo Teismo dėl to, kaip reikia aiškinti Direktyvą 2013/32/ES²⁹ ir Direktyvą 2013/33/ES³⁰, be kita ko, dėl aplinkybės, kad trečioji šalis atsisakė pakartotinai priimti migrantus, kurių tarptautinės apsaugos prašymas buvo pripažintas nepriimtinu, sukeliamų padarinių, šių migrantų apgyvendinimo tranzito zonoje kvalifikavimo atsižvelgiant į Sąjungos teisės nuostatas, kuriomis reglamentuojamas sulaikymas, ir jų teisės į veiksmingą teisminę gynybą, be kita ko, kai nacionalinis teismas taiko laikinąsias apsaugos priemones.

Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPU dėl to, kad pareiškėjams pagrindinėse bylose buvo atimta laisvė. Jis taip pat nurodė, kad sulaikymo sąlygos buvo sudėtingos, visų pirma dėl kai kurių iš jų senyvo amžiaus ir

²⁹ Direktyva 2013/32/ES.

³⁰ Direktyva 2013/33/ES.

sveikatos problemų, taip pat dėl blogėjančios nepilnamečio vaiko, kartu su tėvu gyvenančio Roskės tranzito zonos sektoriuje, skirtame trečiųjų šalių piliečiams, kurių prašymas suteikti prieglobstį buvo atmestas, psichinės sveikatos būklės. Be to, tas teismas nurodė, kad Teisingumo Teismo atsakymai į pateiktus klausimus turės tiesioginę ir lemiamą įtaką pagrindinių bylų baigčiai, be kita ko, tolesniam sulaikymo taikymui pareiškėjams pagrindinėse bylose.

Teisingumo Teismas patenkino prašymą taikyti PPU, remdamasis, be kita pagrindinių teisių prieglobsčio srityje (Chartijos 18 ir 19 straipsniai) pažeidimo pavojumi ir vieno iš atitinkamų piliečių, kuris yra nepilnametis vaikas, psichine sveikata. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad dėl pareiškėjų pagrindinėse bylose buvo priimti sprendimai, kuriais jie įpareigojami grįžti į savo kilmės šalį, todėl galėjo būti greitai į jas grąžinti, nors, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, teismas niekada nenagrinėjo priešasčių, kuriomis grindžiamas šių pareiškėjų prieglobsčio prašymas, pagrįstumo. Taigi negalima atmesti galimybės, kad pagal šiuos sprendimus, patvirtintus nutarimais, kuriuos prašoma panaikinti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, pareiškėjai pagrindinėse bylose būtų išsiųsti į savo kilmės šalį, kol būtų baigta prejudicinio sprendimo priėmimo ne skubos tvarka procedūra, ir kad dėl šio išsiuntimo su jais galėtų būti elgiamasi taip, kad tai prieštarautų Chartijos 18 straipsniui ir 19 straipsnio 2 daliai. Be to, atsižvelgiant į tai, kad vienas iš pareiškėjų pagrindinėse bylose buvo nepilnametis vaikas, kurio savijauta ir psichinė sveikata blogėjo dėl buvimo Roskės tranzito zonoje, vėlavimas priimant teismo sprendimą testų esamą situaciją ir galėtų labai, arba net nepataisomai, pakenkti šio vaiko raidai.

2022 m. sausio 20 d. Sprendimas „Landeshauptmann von Wien (Ilgalaikio gyventojų statuso praradimas)“ (C-432/20, [EU:C:2022:39](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Imigracijos politika – Direktyva 2003/109/EB – 9 straipsnio 1 dalies c punktas – Trečiosios šalies piliečio turimo ilgalaikio gyventojų statuso praradimas – Nebuvimas Europos Sąjungos teritorijoje dvylikos mėnesių iš eilės laikotarpiu – Šio nebuvimo laikotarpio nutraukimas – Nereguliarus trumpalaikis buvimas Sąjungos teritorijoje“

Pagrindinėje byloje kilo Kazachstano piliečio ir *Landeshauptmann von Wien* (Vienos federalinės žemės vyriausybės vadovas, Austrija) ginčas dėl pastarojo atsisakymo pratęsti to piliečio ilgalaikio gyventojų leidimą.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Verwaltungsgericht Wien* (Vienos administracinis teismas, Austrija) konstatavo, kad nors neginčijama, jog pareiškėjas pagrindinėje byloje 2013–2018 m. laikotarpiu neišvyko iš Sąjungos teritorijos 12 mėnesių iš eilės, per šį laikotarpį jis šioje teritorijoje gyveno tik kelias dienas per metus. Taigi dėl šio trumpo buvimo buvo atsisakyta pratęsti ilgalaikio gyventojų leidimą. Šiuo klausimu pareiškėjas pateikė Europos Komisijos teisėtą migracijos ekspertų grupės atliktą teisinę analizę, pagal kurią tik fizinis nebuvimas Sąjungos teritorijoje dvylikos mėnesių iš eilės

laikotarpiu lemia ilgalaikio gyventojų statuso praradimą pagal Direktyvos 2003/109³¹ 9 straipsnio 1 dalies c punktą ir nesvarbu, ar atitinkamas pareiškėjas taip pat buvo fiziškai įsikūręs minėtoje teritorijoje arba turėjo joje įprastinę gyvenamąją vietą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas manė, kad ši analizė patvirtino pareiškėjo pagrindinėje byloje argumentus, kad net ir trumpalaikio buvimo Sąjungoje, kaip nagrinėjamu atveju, pakako, kad jis išlaikytų savo ilgalaikio gyventojų statusą, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2003/109.

Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Wien* (Vienos administracinis teismas) Teisingumo Teismo paklausė dėl Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų sąlygų, kuriomis nacionalinės valdžios institucijos panaikina trečiųjų šalių piliečių turimą ilgalaikių gyventojų statusą.

Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė jo prašymą nagrinėti taikant PPU, pažymėdamas, be kita ko, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje, jo sutuoktinė ir jų keturi nepilnamečiai vaikai paskutinį kartą apsigyveno Jungtinėje Karalystėje remdamiesi šios valstybės leidimais gyventi šalyje, galiojančiais kelerius metus. Tačiau pareiškėjas pagrindinėje byloje norėjo persikelti gyventi į Austriją kartu su jo šeimos nariais, kurie pas jį atvyktų susijungimo tikslu, o pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus tai reiškia, kad pirmiausia turi būti konstatuota, jog pareiškėjas pagrindinėje byloje dar turi teisę į ilgalaikio gyventojų statusą. Atmesdamas prašymą taikyti PPU Teisingumo Teismas nurodė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepakankamai nurodė aplinkybes, leidžiančias nustatyti, kad reikia skubiai priimti sprendimą šioje byloje. Pavyzdžiui, šis teismas, be kita ko, nenurodė pavojaus, kad pareiškėjui pagrindinėje byloje ir jo šeimos nariams bus taikomos išsiuntimo iš Jungtinės Karalystės ar Austrijos priemonės ar kad jie atsidurtų tokioje situacijoje, kai kyla pavojus jų pagrindinėms teisėms, kaip antai teisei į šeimos gyvenimą.

II. Pagreitinta procedūra

1. Pagreitinios procedūros taikymą pagrindžiančios priežastys

1.1. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esančios aiškinimo srities pobūdis ir jautrumas

2008 m. vasario 22 d. Nutartis „Kozłowski“ (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))³²

„Pagreitinta procedūra“

³¹ Direktyva 2003/109/EB.

³² Taip pat žr. 2018 m. liepos 17 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Kozłowski* (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

Pagrindinė byla buvo susijusi su Lenkijos piliečiu, kuris daug metų, nors ir ne visą laiką ir greičiausiai nelegaliai, gyveno Vokietijoje, kur tuo metu atliko laisvės atėmimo bausmę. Dėl jo Lenkijos teismas išdavė Europos arešto orderį, siekdamas, kad jis atliktų laisvės atėmimo bausmę, kuri buvo jam anksčiau skirta. Tokiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Stuttgart* (Štutgarto aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija), turėjęs priimti sprendimą dėl suinteresuotojo asmens perdavimo Lenkijos teisminėms institucijoms, iškėlė klausimą dėl Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintos nuolatinės gyvenamosios vietos arba buvimo sąlygos išaiškinimo. Šioje teisės nuostatoje įtvirtintas Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindas, kai prašomas perduoti asmuo „yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas“, ir toji valstybė imasi vykdyti kitoje šalyje skirtą bausmę.

Oberlandesgericht Stuttgart (Štutgarto aukštesnysis apygardos teismas) taip pat prašė nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą taikant PPU, remdamasis tuo, kad suinteresuotasis asmuo Vokietijos teritorijoje turėjo būti greitai paleistas į laisvę, be to, šis asmuo galėjo būti paleistas į laisvę anksčiau laiko.

Nurodęs, kad prašymas taikyti PPU, kuri negalėjo būti taikoma nagrinėtu atveju, turi būti laikomas prašymu taikyti PPA³³, Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad šioje byloje kyla aiškinimo problemų, susijusių su jautria Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo veiklos sritimi ir su pagrindiniais Europos arešto orderio veikimo aspektais, dėl kurių pirmą kartą prašoma Teisingumo Teismo sprendimo. Prašomas išaiškinimas galėjo turėti bendro pobūdžio pasekmių tiek valdžios institucijoms, turinčioms bendradarbiauti pagal Europos arešto orderį, tiek prašomų perduoti asmenų, kurių situacija yra neaiški, teisėms. Taigi Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad greitas atsakymas leistų vykdančiajai teisminei institucijai pačiomis geriausiomis sąlygomis priimti sprendimą dėl jam pateikto prašymo perduoti asmenį, taip jai suteikiant galimybę kuo greičiau įvykdyti įsipareigojimus pagal Pagrindų sprendimą 2002/584. Taigi jis leido nagrinėti bylą taikant PPA.

1.2. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esantis ypač didelis teisinis netikrumas

2012 m. spalio 4 d. Nutartis „Pringle“ (C-370/12, [EU:C:2012:620](#))³⁴

„Pagreitinata procedūra“

Ši byla susijusi su Europos stabilumo mechanizmo (ESM) sukūrimu po 2010 m. euro zoną ištikusios finansų krizės. Šios tarptautinės finansų institucijos tikslas – sutelkti

³³ Žr. šio teminio biuletenio I dalies „Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra“ skirsnį „1. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sritis“.

³⁴ Taip pat žr. 2012 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Pringle* (C-370/12, [EU:C:2012:756](#)).

finansinius išteklius ir euro zonos valstybėms narėms, kurios yra susidūrusios ar kurioms kilo pavojus susidurti su sunkiomis finansavimosi problemomis, teikti paramą stabilumui. Konkrečiu atveju Airijos parlamento narys pateikė skundą prieš Airijos vyriausybę. Jis teigė, kad Sprendimas 2011/199³⁵ yra negaliojantis, be to, nurodė, kad ratifikuodama, patvirtindama 2012 m. vasario 2 d. sudarytą Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartį³⁶ ar jai pritardama Airija prisiimtų įsipareigojimus, nesuderinamus su Sutartimis, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga.

Tokiomis aplinkybėmis *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) kreipėsi į Teisingumo Teismą ir prašė taikyti PPA. Jis nurodė, jog tai, kad Airija ratifikuotų ESM sutartį laiku, turi labai didelę reikšmę kitoms Europos stabilumo mechanizmo valstybėms narėms, ypač toms, kurioms reikia finansinės pagalbos. Nors per tą laiką Airija, kaip ir kitos ESM sutartį pasirašiusios valstybės narės, šią sutartį ratifikavo, Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad šioje byloje iškelti prejudiciniai klausimai parodo, kad kyla abejonių dėl tos sutarties galiojimo. Pabrėžęs išimtinės finansų krizės aplinkybes, į kurias atsižvelgus sudaryta minėta sutartis, Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad PPA reikėjo taikyti dėl to, kad kuo greičiau būtų išsklaidytos tokios abejonės, kurios daro žalą ESM sutarties tikslui, būtent – finansų stabilumo išlaikymui euro zonoje.

2017 m. vasario 15 d. Nutartis „Mengesteab“ (C-670/16, [EU:C:2017:120](#))³⁷ ir 2017 m. vasario 15 d. Nutartis „Jafari“ (C-646/16, [EU:C:2017:138](#))³⁸

„Pagreitinta procedūra“

Byloje *Mengesteab* (C-670/16) Eritrėjos pilietis paprašė Vokietijos valdžios institucijų suteikti prieglobstį; tuomet šios institucijos išdavė jam pažymą dėl deklaracijos ir pažymėjo, kad šiuo aspektu pagal Vokietijos teisę³⁹ prieglobsčio prašymo procedūra, per kurią išduodama tokia pažyma, skiriasi nuo oficialaus prieglobsčio prašymo pateikimo. Kai galiausiai praėjus devyniems mėnesiams suinteresuotasis asmuo galėjo pateikti tokį prieglobsčio prašymą, Vokietijos valdžios institucijos kreipėsi į Italijos valdžios institucijas su prašymu perimti jį savo žinion, nes Italijos Respublika buvo valstybė narė, atsakinga už jo prašymo nagrinėjimą pagal Reglamentą „Dublinas III“. Atitinkamai suinteresuotojo asmens prieglobsčio prašymas buvo atmestas ir nurodyta jį perduoti Italijai. Gavęs skundą dėl šio sprendimo perduoti asmenį *Verwaltungsgericht Minden* (Mindeno administracinis teismas, Vokietija) iškėlė klausimą, pirma, dėl prieglobsčio prašytojo galimybės remtis tuo, kad baigėsi terminas prašymui perimti asmenį savo žinion pateikti,

³⁵ Sprendimas 2011/199/ES.

³⁶ 2012 m. vasario 2 d. Briuselyje sudaryta Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartis tarp Belgijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Airijos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Kipro Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Maltos, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos ir Suomijos Respublikos. Ši sutartis įsigaliojo 2012 m. rugsėjo 27 d.

³⁷ Taip pat žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Mengesteab* (C-670/16, [EU:C:2017:587](#)).

³⁸ Taip pat žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Jafari* (C-646/16, [EU:C:2017:586](#)).

³⁹ *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas); 2008 m. rugsėjo 2 d. paskelbta redakcija (BGBl. 2008 I, p. 1798).

ir, antra, dėl tokio termino skaičiavimo. Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jeigu nesilaikyta nustatytų terminų, atsakomybė už prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje buvo pateiktas prašymas. Vis dėlto *Verwaltungsgericht Minden* (Mindeno administracinis teismas) pažymėjo, kad toks vėlavimas buvo dažnas atvejis Vokietijoje dėl neįprastai didelio prieglobsčio prašytojų skaičiaus nuo 2015 m.

Byloje *Jafari* (C-646/16) Afganistano piliečių šeimos nariai kirto Serbijos–Kroatijos sieną. Vėliau Kroatijos valdžios institucijos suorganizavo jų vežimą iki Slovėnijos sienos, kad padėtų patekti į kitas valstybes nares, kur jie galėtų pateikti tarptautinės apsaugos prašymą. Ši šeima tai padarė Austrijoje. Vis dėlto, kadangi Reglamente „Dublinas III“ numatyta, jog atsakomybė tenka valstybei narei, kurios išorės siena buvo neteisėtai kirsta, Austrijos valdžios institucijos paprašė Kroatijos valdžios institucijų perimti suinteresuotuosius asmenis savo žinion. Taigi šeimos prašymai buvo atmesti ir nurodyta perduoti juos Kroatijai. Gavęs skundą dėl šių sprendimų *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Austrija) paprašė Teisingumo Teismo išaiškinti, kaip taikyti leidimų gyventi šalyje ar vizų išdavimo ir atvykimo į šalį ar apsigyvenimo joje kriterijus, numatytus Reglamento „Dublinas III“ 12 ir 13 straipsniuose.

Abu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai prašė taikyti PPA; šiuos prašymus Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino.

Šiose dviejose bylose Teisingumo Teismo pirmininkas pirmiausia priminė, kad paprastai didelis asmenų arba teisinių situacijų, kurioms gali turėti įtakos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas, kurį jis turės priimti pateikęs Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus, skaičius savaime negali būti laikomas ypatinga aplinkybe, kuri pateisintų PPA taikymą (2017 m. vasario 15 d. Nutarties *Mengesteab*, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 10 punktas ir tos pačios dienos Nutarties *Jafari*, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 10 punktas).

Vis dėlto jis pridūrė, kad minėtose bylose ši išvada negali būti laikoma lemiama, nes bylų, kurioms aktualūs pateikti prejudiciniai klausimai, skaičius yra toks, kad netikrumas dėl jų baigties gali sukliudyti Reglamentu „Dublinas III“ nustatytos sistemos veikimui, taigi, ir susilpninti bendrą pagal SESV 78 straipsnį Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytą Europos prieglobsčio sistemą. Viena vertus, šios bylos susijusios su beprecedente situacija, kai išskirtinai didelis prieglobsčio prašymų skaičius buvo užregistruotas Vokietijoje, Austrijoje ir apskritai Sąjungoje – tokiomis pačiomis aplinkybėmis kaip ir šiose bylose. Kita vertus, šiose bylose kilo aiškinimo problemų, kurios buvo tiesiogiai susijusios su minėtomis aplinkybėmis ir su pagrindiniais Reglamente „Dublinas III“ nustatytos sistemos aspektais, dėl kurių buvo pirmą kartą prašoma Teisingumo Teismo sprendimo. Taigi Teisingumo Teismo atsakymas galėjo turėti bendrų pasekmių nacionalinėms valdžios institucijoms, kurios turi bendradarbiauti siekiant taikyti šį reglamentą (2017 m. vasario 15 d. Nutarties *Mengesteab*, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 11–13 punktai ir tos pačios dienos Nutarties *Jafari*, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 11–13 punktai).

Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad dėl abejonių, susijusių su valstybės narės, kuri atsakinga už pagrindinėse bylose pateiktų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą, nustatymu, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos negali imtis administracinių ir biudžetinių priemonių, būtinų tam, kad laikantis iš Sąjungos teisės ir iš atitinkamų valstybių narių tarptautinių įsipareigojimų kylančių reikalavimų užtikrintų tokių prašymų nagrinėjimą ir prieglobsčio prašytojų, kurie tam tikrais atvejais patenka į jų atsakomybės sritį, priėmimą. Esant ypatingai krizei būtina taikyti PPA tam, kad kuo greičiau būtų išsklaidytos tokios abejonės, kurios daro žalą bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimui, taip užtikrinant Chartijos 18 straipsnio laikymąsi (2017 m. vasario 15 d. Nutarties *Mengesteab*, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 15 ir 16 punktai ir tos pačios dienos Nutarties *Jafari*, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 14 ir 15 punktai).

2017 m. vasario 28 d. Nutartis „M.A.S ir M.B.“ (C-42/17, [EU:C:2017:168](#))⁴⁰

„Pagreitinta procedūra“

Į *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) kreipėsi du Italijos teismai, kurie kėlė atitikties Konstitucijai klausimą, susijusį su galimu teisėtumo principo pažeidimu, padarytu taikant Sprendime *Taricco ir kt.*⁴¹ įtvirtintą taisyklę, jiems nagrinėjant baudžiamąsias bylas. Primintina, kad tame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad dviem jo nustatytais atvejais Italijos teisės aktuose įtvirtintos taisyklės dėl senaties, taikomos padarius su pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) susijusias nusikalstamas veikas, galėjo neigiamai paveikti įsipareigojimus, tekusius valstybėms narėms pagal SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalis. Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiais atvejais kompetentingas nacionalinis teismas turi užtikrinti SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalių visapusišką veikimą ir prireikus netaikyti atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų.

Pagal tame sprendime nustatytą taisyklę nagrinėtu atveju Italijos teismai laikėsi nuomonės, kad jie turėtų neatsižvelgti į *Codice penale* (Italijos baudžiamasis kodeksas) nustatytą senaties terminą ir priimti sprendimą dėl bylos esmės. Vis dėlto *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas) išreiškė abejonių dėl tokio sprendimo suderinamumo su *nullum crimen, nulla poena sine lege* principu, koks jis įtvirtintas Italijos Konstitucijoje ir kaip jis pats jį aiškino; pagal šį principą reikalaujama, kad baudžiamosios teisės nuostatos būtų suformuluotos tiksliai ir negalėtų galioti atgaline data.

Corte costituzionale (Konstitucinis Teismas) prašė nagrinėti jo prašymą priimti prejudicinį sprendimą taikant PPA. Jis teigė, kad kilo didelių abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo, kurios kėlė problemų nagrinėtose baudžiamosiose bylose, ir kad reikėjo skubiai jas išsklaidyti. Šiuo aspektu Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad greitai pateikus atsakymą galima išsklaidyti šias abejones, ir kad, atsižvelgiant į tai, kad jos susijusios su

⁴⁰ Taip pat žr. 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, [EU:C:2017:936](#)).

⁴¹ 2015 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Taricco ir kt.* (C-105/14, [EU:C:2015:555](#)).

esminiais nacionalinės konstitucinės teisės ir Sąjungos teisės klausimais, pagrįsta taikyti PPA.

2018 m. rugsėjo 26 d. Nutartis „Zakład Ubezpieczeń Społecznych“ (C-522/18, [EU:C:2018:786](#)) ir 2018 m. lapkričio 15 d. Nutartis „Komisija / Lenkija“ (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

„Pagreitinta procedūra“

Šiose dviejose bylose keltas klausimas dėl naujo Lenkijos įstatymo⁴² atitikties Sąjungos teisei. Šiuo įstatymu, įsigaliojusiu 2018 m. balandžio 3 d., *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) teisėjų pensinis amžius buvo sutrumpintas nuo 70 iki 65 metų ir jame buvo nustatytos sąlygos, kuriomis tokiems teisėjams gali būti leista toliau eiti pareigas. Šiuo klausimu numatyta, kad, viena vertus, įstatymas taikomas teisėjo pareigas einantiems asmenims, paskirtiems į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) iki to įstatymo įsigaliojimo dienos, ir, kita vertus, Lenkijos Respublikos prezidentas turi diskreciją pratęsti teisėjų teisminių įgaliojimų vykdymo terminą, jiems sulaukus 65 metų.

Byloje *Zakład Ubezpieczeń Społecznych* (C-522/18) *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) įprasta teisėjų kolegija prieš priimdama sprendimą pateikė klausimus šio teismo išplėstinei kolegijai. Pradinėje šių klausimų nagrinėjimo stadijoje *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pažymėjo, kad šis įstatymas galėjo turėti įtakos dviejų į išplėstinės kolegijos sudėtį įeinančių teisėjų kadencijai. Vis dėlto *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) išplėstinė kolegija išreiškė abejonių dėl šio įstatymo atitikties Sąjungos teisei, be kita ko, kiek tai susiję su tikėtinu teisinės valstybės, teisėjų nepašalinamumo, nepriklausomumo ir diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principų pažeidimu. Taip pat jis nusprendė, kad būtina gauti Teisingumo Teismo išaiškinimą, ir pateikė jam prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Be to, jis prašė taikyti PPA, teigdamas, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas yra būtinas, kad jis galėtų teisėtai įgyvendinti savo teisminius įgaliojimus, užtikrindamas teisinio saugumo principo laikymąsi (2018 m. rugsėjo 26 d. Nutarties *Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 12 punktas).

Paraleliai byloje *Komisija / Lenkija* (C-619/18) Komisija, remdamasi SESV 258 straipsniu, pareiškė ieškinį Lenkijos Respublikai dėl įsipareigojimų nevykdymo; šiame ieškinyje ji nurodė, kad priimdama minėtą įstatymą Lenkija neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Chartijos 47 straipsnį. Komisija taip pat paprašė, kad ši byla būtų nagrinėjama taikant pagreitintą procedūrą, ir išreiškė abejonių dėl paties *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pajėgumo toliau priimti sprendimus laikantis pagrindinės kiekvieno teisės subjekto teisės į tai, kad būtų nagrinėtų nepriklausomas teismas (2018 m. lapkričio 15 d. Nutarties *Komisija / Lenkija*, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 20 punktas).

⁴² 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas) (Dz. U, 2018, 5 pozicija).

Teisingumo Teismo pirmininkas abu šiuos prašymus patenkino, pabrėžė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo didelių abejonų ir nurodė, kad tokias abejones išsklaidytų kuo greičiau priimtas sprendimas.

Dėl šių didelių abejonų Teisingumo Teismo pirmininkas pabrėžė, kad jos susijusios su svarbiais Sąjungos teisės klausimais, be kita ko, dėl teismų nepriklausomumo, ir su pasekmėmis, kurių šios teisės išaiškinimas gali turėti Lenkijos Aukščiausiojo Teismo sudėčiai ir veikimui. Šiuo klausimu, pirma, Teisingumo Teismo pirmininkas priminė, kad teismų nepriklausomumo reikalavimas yra pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pagrindas, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, įskaitant teisinės valstybės principą, išsaugojimo garantas. Antra, Teisingumo Teismo pirmininkas pabrėžė, kad šiose bylose kilusios abejonės gali turėti poveikį teismų bendradarbiavimo sistemos, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas, esantis Europos Sąjungos teisminės sistemos kertiniu akmeniu, veikimui. Iš tiesų nacionalinių teismų, ypač tų, kurie, kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), yra paskutinės instancijos teismai, nepriklausomumas turi esminę reikšmę (2018 m. rugsėjo 26 d. Nutarties *Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 15 punktas ir 2018 m. lapkričio 15 d. Nutarties *Komisija / Lenkija*, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 21, 22 ir 25 punktai).

Be to, reikia pažymėti, kad Nutartyje *Komisija / Lenkija*⁴³ Teisingumo Teismo pirmininkas taip pat atsakė į Lenkijos Respublikos teiginius, kad pagreitintos procedūros taikymas turės neigiamą poveikį jos teisei į gynybą. Lenkija išsakė kritiką dėl to, kad valstybė atsakovė turi pateikti visus savo argumentus viename dokumente, neleidžiant byloje pateikti dubliko ir tripliko. Ji taip pat teigė, kad Komisija pavėluotai kreipėsi į Teisingumo Teismą ir toks vėlavimas negali būti kompensuotas apribojus valstybės atsakovės procesines teises. Teisingumo Teismo pirmininkas priminė, kad taikant pagreitintą procedūrą ieškinys ir atsiliepiamas į ieškinį gali būti papildyti dubliku ir tripliku, tik jeigu išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendžia, kad tai būtina. Tačiau jeigu nebūtų leista pateikti dubliko, neaišku, kaip, nesant jo, taigi, ir argumentų, ir paaiškinimų, papildančių tuos, kurie jau išdėstyti ieškinyje ir į kuriuos atsakovė galėjo nevaržomai atsakyti atsiliiepime į ieškinį, atsakovė gali teigti, kad jos teisė į gynybą būtų pažeista neleidus jai pateikti tripliko. Be to, Teisingumo Teismo pirmininkas priminė, kad prieš Teisingumo Teisme iškeltą bylą dėl įsipareigojimų neįvykdymo vyksta ikiteisminė procedūra, per kurią šalis turi galimybę pateikti ir išplėtoti argumentus, kuriuos vėliau galbūt pateiks Teisingumo Teismui.

⁴³ 2018 m. lapkričio 15 d. Nutartis *Komisija / Lenkija* (C-619/18, [EU:C:2018:910](#)).

2018 m. spalio 19 d. Nutartis „Wightman ir kt.“ (C-621/18, [EU:C:2018:851](#))⁴⁴

„Pagreitinta procedūra“

Ši byla pradėta po to, kai 2017 m. kovo 29 d. *Prime Minister* (Ministras Pirmininkas, Jungtinė Karalystė) pranešė apie Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį. Šiomis aplinkybėmis ieškovai pagrindinėje byloje, įskaitant *Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland* (Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės parlamentas) narį, du *Scottish Parliament* (Škotijos parlamentas, Jungtinė Karalystė) narius ir tris Europos Parlamento narius, pateikė ieškinį dėl teisminės peržiūros, kad būtų priimtas sprendimas dėl pripažinimo tam, kad būtų patikslinta, ar, kada ir kaip galima vienašališkai atšaukti minėtą pranešimą.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Škotijos Aukščiausiasis Teismas, kolegija, nagrinėjanti bylas kaip apeliacinė instancija, Pirmasis skyrius, Jungtinė Karalystė), į kurį kreiptasi po to, kai minėtas ieškinys buvo atmestas, patenkino ieškovų pagrindinėje byloje prašymą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Kitaip nei pirmosios instancijos teismas, šis teismas manė, kad klausimas Teisingumo Teismui, ar įmanoma valstybei narei vienašališkai atšaukti pagal ESS 50 straipsnio 2 dalį pateiktą pranešimą iki šiame straipsnyje numatyto dvejų metų laikotarpio pabaigos ir likti Sąjungoje, nėra nei teorinis, nei keliamas pernelyg anksti. Priešingai, jis manė, kad Teisingumo Teismo atsakymas leis parlamentarams žinoti, kokias pasirinkimo galimybes jie turės balsuodami dėl šių klausimų.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Škotijos Aukščiausiasis Teismas, kolegija, nagrinėjanti bylas kaip apeliacinė instancija, Pirmasis skyrius) prašė taikyti PPA. Jis pabrėžė, kad jo prašymas yra skubus, atsižvelgiant į, pirma, dvejų metų terminą, pradedamą skaičiuoti nuo 2017 m. kovo 29 d., t. y. terminą, kuris taikomas šiai išstojimo procedūrai, ir, antra, būtinybę gerokai iki 2019 m. kovo 29 d. surengti diskusijas ir balsavimą šiuo klausimu Jungtinės Karalystės parlamente.

Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas pateikė motyvus, iš tiesų pagrindžiančius skubų sprendimo priėmimą. Šiuo aspektu Teisingumo Teismo pirmininkas priminė, kad jeigu byloje kyla rimtų abejonių dėl esminių su nacionaline konstitucine ir Sąjungos teise susijusių klausimų, atsižvelgiant į tokios bylos ypatingas aplinkybes gali būti būtina kuo greičiau priimti sprendimą. Todėl, atsižvelgiant į ypatingą svarbą, kurią ESS 50 straipsnio įgyvendinimas turi Jungtinei Karalystei ir Sąjungos konstitucinei santvarkai, Teisingumo Teismo pirmininko nuomone, konkrečios bylos aplinkybės pateisina sprendimą kuo greičiau išnagrinėti šią bylą.

⁴⁴ Taip pat žr. 2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimą (plenarinė sesija) *Wightman ir kt.* (C-621/18, [EU:C:2018:999](#)).

2022 m. vasario 22 d. Sprendimas „RS (Konstitucinio teismo sprendimų padariniai)“ (C-430/21, EU:C:2022:99)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisinė valstybė – Teismų nepriklausomumas – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Sąjungos teisės viršenybė – Nacionalinio teismo įgaliojimų nagrinėti nacionalinės teisės akto, kurį atitinkamos valstybės narės Konstitucinis Teismas pripažino neprieštaraujančiu Konstitucijai, atitiktį Sąjungos teisei nebuvimas – Drausmės byla“

Nagrinėtu atveju suinteresuotasis asmuo buvo nuteistas per Rumunijoje vykusį baudžiamąjį procesą. Tada jo sutuoktinė pateikė pranešimą, be kita ko, dėl kelių teisminės valdžios pareigūnų per šį baudžiamąjį procesą tariamai padarytų nusikalstamų veikų. Vėliau suinteresuotasis asmuo kreipėsi į *Curtea de Apel Craiova* (Kraiovos apeliacinis teismas, Rumunija) su skundu, jame ginčijo pernelyg ilgą baudžiamojo persekiojimo, pradėto pagal šį pranešimą, trukmę.

Tam, kad priimtų sprendimą dėl šio skundo, *Curtea de Apel Craiova* (Kraiovos apeliacinis teismas) turėjo išnagrinėti, ar su Sąjungos teise suderinamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias įsteigtas specializuotas prokuratūros padalinys, atsakingas už nusikalstamų veikų Rumunijos teismų sistemoje tyrimą. Vis dėlto šis teismas neturėjo įgaliojimų nagrinėti šių nacionalinės teisės nuostatų atitikties Sąjungos teisei, atsižvelgiant į *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas) sprendimą, priimtą Teisingumo Teismui paskelbus savo sprendimą byloje *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*⁴⁵.

Curtea de Apel Craiova (Kraiovos apeliacinis teismas) nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą, siekdamas iš esmės išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę draudžiama nesuteikti nacionalinio bendrosios kompetencijos teismo teisėjui įgaliojimų nagrinėti tokių nacionalinės teisės nuostatų atitiktį Sąjungos teisei ir taikyti šiam teisėjui drausmines nuobaudas dėl to, kad jis nusprendė išnagrinėti tokią atitiktį.

Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė taikyti PPU arba, nepatenkinus šio prašymo, – PPA, motyvuodamas tuo, kad byla, kurioje pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, susijusi su šiurkščiu Rumunijos teismų nepriklausomumo pažeidimu ir kad abejonės dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų gali turėti įtakos teismų bendradarbiavimo sistemos, kurią sudaro SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo mechanizmas, veikimui.

Prašymas taikyti PPU buvo atmestas, bet Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė patenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą taikant PPA, motyvuodamas tuo, kad

⁴⁵ 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ ir kt.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, [EU:C:2021:393](#)), kuriame Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos prieštarauja Sąjungos teisei, jeigu tokio specializuoto padalinio įkūrimas nėra pateisinamas objektyviais ir patikrinamais reikalavimais, susijusiais su geru teisingumo vykdymu, ir nesusijamas su konkrečiomis Teisingumo Teismo nustatytomis garantijomis (žr. šio sprendimo rezoliucinės dalies 5 punktą).

per trumpą laiką pateiktas atsakymas gali pašalinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kylančias dideles abejones dėl svarbių Sąjungos teisės ir konstitucinės teisės klausimų, susijusių, be kita ko, su teismų nepriklausomumu, nes šios abejonės gali turėti bendresnio pobūdžio pasekmių visai atitinkamai teismų sistemai.

1.3. Procese dalyvaujančio asmens laisvės atėmimas

2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimas „Junqueras Vies“ (C-502/19, [EU:C:2019:1115](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Pagreitinta procedūra – Institucinė teisė – Baudžiamojoje byloje suimtas Europos Sąjungos pilietis, išrinktas į Europos Parlamentą – ESS 14 straipsnis – Sąvoka „Europos Parlamento narys“ – SESV 343 straipsnis – Sąjungos uždaviniams įvykdyti būtini imunitetai – Protokolas (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų – 9 straipsnis – Europos Parlamento nariams galiojantys imunitetai – Kelionės imunitetas – Sesijos imunitetai – Šių įvairių imunitetų taikymo sritis „ratione personae“, „ratione temporis“ ir „ratione materiae“ – Europos Parlamento panaikinamas imunitetas – Nacionalinio teismo prašymas panaikinti imunitetą – Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise – 5 straipsnis – Mandatas – 8 straipsnis – Rinkimų procesas – 12 straipsnis – Europos Parlamento narių įgaliojimų tikrinimas oficialiai paskelbus rinkimų rezultatus – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 39 straipsnio 2 dalis – Europos Parlamento narių rinkimai remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise laisvu ir slaptu balsavimu – Teisė būti kandidatu“

Nagrinėtu atveju politikas, išrinktas į Europos Parlamentą per 2019 m. gegužės 26 d. rinkimus, apskundė *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) nutartį, kuria atsisakyta išimties tvarka suteikti jam leidimą išeiti iš įkalinimo įstaigos. Suinteresuotasis asmuo buvo suimtas prieš šiuos rinkimus vykstant prieš jį pradėtai baudžiamajai bylai dėl dalyvavimo organizuojant referendumą dėl apsisprendimo, kuris buvo surengtas 2017 m. spalio mėn. 1 d. Katalonijos autonominiame regione. Jis paprašė to leidimo, kad galėtų atlikti pagal Ispanijos teisę nustatytą formalumą, reikalaujamą įvykdyti po rezultatų paskelbimo, t. y. Centrinėje rinkimų komisijoje duoti priesaiką arba pasižadėti laikytis Ispanijos Konstitucijos ir vėliau atvykti į Europos Parlamentą siekiant dalyvauti naujos Europos Parlamento kadencijos steigiamojoje sesijoje.

Tribunal Supremo (Aukščiausiasis Teismas) pateikė Teisingumo Teismui kelis klausimus dėl Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų (OL C 326, 2012, p. 266) 9 straipsnio išaiškinimo; jie jam kilo ne ruošiantis priimti nuosprendį dėl esmės prieš suinteresuotąjį asmenį pradėtoje baudžiamojoje byloje, o dėl pastarojo pateikto apeliacinio skundo dėl atitinkamos nutarties. Po kreipimosi į Teisingumo Teismą, 2019 m. spalio 14 d. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) apkaltinamuoju nuosprendžiu skyrė suinteresuotajam asmeniui trylikos metų laisvės atėmimo bausmę ir tam pačiam laikotarpiui pripažino jo visišką negalėjimą vykdyti viešas funkcijas ir eiti pareigas.

Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPA. Šis teismas savo prašymą grindė iš esmės tuo, kad jo prejudiciniai klausimai yra susiję su Europos Parlamento nario statusu ir šios institucijos sudėtimi, kad Teisingumo Teismo atsakymai į šiuos prejudicinius klausimus galėtų netiesiogiai lemti suinteresuotojo asmens laisvės atėmimo sustabdymą ir kad šis laisvės atėmimo taikymas atitinka nurodytąjį SESV 267 straipsnio ketvirtoje pastraipoje.

Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino prašymą taikyti PPA. Šiuo klausimu jis nurodė, pirma, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo dieną suinteresuotasis asmuo buvo suimtas, todėl *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) pateikti prejudiciniai klausimai vertintini kaip klausimai, iškelti nagrinėjant su sulaikytu asmeniu susijusią bylą, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio ketvirtą pastraipą, ir, antra, šiais klausimais buvo prašoma išaiškinti Sąjungos teisės nuostatą, kuri dėl savo pobūdžio gali turėti poveikį tolesniam suinteresuotojo asmens laikymui įkalinimo įstaigoje tuo atveju, jeigu ta nuostata jam būtų taikoma.

1.4. Poveikis šeimai

2021 m. gruodžio 14 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“ (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos pilietybė – SESV 20 ir 21 straipsniai – Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje – Vaikas, gimęs jo tėvų priimančiojoje valstybėje narėje – Šios valstybės narės išduotas gimimo liudijimas, kuriame nurodytos dvi šio vaiko motinos – Vienos iš šių dviejų motinų kilmės valstybės narės atsisakymas išduoti minėto vaiko gimimo liudijimą neturint informacijos apie jo biologinės motinos tapatybę – Tokio dokumento turėjimas kaip asmens tapatybės kortelės arba paso išdavimo sąlyga – Šios kilmės valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama tos pačios lyties asmenų tėvystė“

Pagrindinėje byloje kilo Bulgarijos pilietės ir *Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“* (Sofijos miesto savivaldybė, Pančarevo rajonas, Bulgarija; toliau – Sofijos miesto savivaldybė) ginčas dėl pastarosios atsisakymo išduoti jos ir jos sutuoktinės, JK pilietės, dukros gimimo liudijimą. Ispanijos valdžios institucijų išduotame šio 2019 m. gimusio vaiko gimimo liudijime abi motinos nurodytos kaip jo tėvai. Jos su dukra gyvena Ispanijoje.

Pareiškėja Sofijos miesto savivaldybei pateikė prašymą ir kartu legalizuotą ir oficialiai patvirtintą išrašą iš Ispanijos civilinės būklės aktų registro, susijusio su dukros gimimo liudijimu, vertimą į bulgarų kalbą. Sofijos miesto savivaldybė pareikalavo pateikti atitinkamo vaiko kilmės įrodymus, konkrečiai susijusius su jos biologinės motinos tapatybe, nes Bulgarijos gimimo liudijimo formoje yra numatyta tik viena skiltis „motina“, kita skiltis yra „tėvas“. Pareiškėja atsisakė pateikti šią informaciją, todėl Sofijos miesto savivaldybė atsisakė išduoti prašomą gimimo liudijimą, remdamasi tuo, kad dviejų

moteriškos lyties tėvų įrašymas prieštarauja Bulgarijos viešajai tvarkai, pagal kurią dviejų tos pačios lyties asmenų santuokos nėra leidžiamos.

Administrativen sad Sofia-grad (Sofijos miesto administracinis teismas, Bulgarija), kuriam buvo pateiktas skundas dėl šio sprendimo dėl atsisakymo, kilo, be kita ko, klausimas, ar Bulgarijos valdžios institucijų atsisakymas įregistruoti kitoje valstybėje narėje gimusio vaiko gimimą, kuris buvo patvirtintas gimimo liudijimu, kuriame įrašytos dvi motinos, nepažeidžia vaikui pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, SESV 20 ir 21 straipsnius, taip pat Chartijos 7, 9, 24 ir 45 straipsnius suteikiamų teisių.

Šis teismas taip pat prašė taikyti PPA, nurodydamas, kad dėl Bulgarijos valdžios institucijų atsisakymo išduoti atitinkamam vaikui, kuris yra Bulgarijos pilietė, gimimo liudijimą galėtų kilti didelių sunkumų šiam vaikui gauti Bulgarijos asmens tapatybės dokumentą, taigi ir naudotis SESV 21 straipsnyje garantuojama teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.

Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė patenkinti prašymą taikyti PPA, motyvuodamas tuo, kad atitinkamas vaikas yra mažametis ir šiuo metu neturi paso, nors gyvena ne savo pilietybės valstybėje narėje. Teisingumo Teismo pirmininkas taip pat nurodė: kadangi pateiktais klausimais siekiama nustatyti, ar Bulgarijos valdžios institucijos privalo išduoti šio vaiko gimimo liudijimą, o iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal nacionalinę teisę toks dokumentas yra būtinas siekiant gauti Bulgarijos pasą, per trumpą laiką pateiktas Teisingumo Teismo atsakymas gali padėti vaikui kuo greičiau gauti pasą.

1.5. Pagrindinių teisių pažeidimo pavojus

2010 m. liepos 15 d. Nutartis „Purrucker“ (C-296/10, [EU:C:2010:446](#))

„Pagreitinta procedūra“

Pagrindinėje byloje buvo nagrinėjamas Vokietijos pilietės ir Ispanijos piliečio ginčas dėl jų dvynių vaikų globos teisės. Praėjus mažiau nei metams po jų gimimo, tėvai pradėjo gyventi skyrium ir sudarė notarinį susitarimą, patvirtinantį motinos norą grįžti į savo kilmės šalį su vaikais. Vis dėlto galiausiai į Vokietiją ji atvyko su vienu iš savo vaikų; kitas vaikas dėl su sveikata susijusių priežasčių turėjo laikinai likti Ispanijoje su savo tėvu. Nuo to laiko situacija šeimoje nepasikeitė.

Tėvai atitinkamai inicijavo kelis procesus. Ispanijoje tėvas pateikė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir šis prašymas buvo patenkintas, nors neatmestina galimybė laikyti šį procesą bylos, kurios dalykas – vaikų globos teisių suteikimas, nagrinėjimu iš esmės. Vėliau Vokietijoje buvo reikalaujama vykdyti tokias priemones nustatantį Ispanijos sprendimą – su tuo susijusioje byloje priimtas Sprendimas

*Purrucker*⁴⁶. Tuo pačiu metu motina Vokietijoje pradėjo bylą dėl abiejų vaikų globos teisių suteikimo; ši byla buvo paskirta nagrinėti *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgarto apylinkės teismas, Vokietija).

Pastarasis teismas pateikė Teisingumo Teismui klausimą, ar pagal Reglamento Nr. 2201/2003 19 straipsnio 2 dalį, kurioje reglamentuojama *lis pendens* situacija tėvų pareigų srityje, teismas, kuriam pateiktas prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones (nagrinėtu atveju – Ispanijos teismas), turi būti laikomas „pirmuoju teismu“ kitos valstybės narės teismo (nagrinėtu atveju – *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgarto apylinkės teismas), kuriame pradėta byla (kurios dalykas yra tas pats) dėl esmės, atžvilgiu.

Amtsgericht Stuttgart (Štutgarto apylinkės teismas) taip pat prašė taikyti PPA. Jis nurodė, kad dviejų teismų, į kuriuos atskirose valstybėse narėse kreiptasi dėl tos pačios bylos, jurisdikcijos klausimas, dėl kurio kilo ginčas, kol kas, nepaisant proceso trukmės, nepalengvino tikrojo klausimo dėl esmės nagrinėjimo. Jo teigimu, šios sąlygos darė įtaką šalių elgesiui taip, kad buvo pakenkta vaikų šeimos ryšiams. Iš tiesų vaikai jau trejus metus nebeturėjo jokio asmeninio ryšio vienas su kitu ir su vienu iš tėvų. Be to, *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgarto apylinkės teismas) nurodė, kad Vokietijos pilietės rūpinimasis vaiku, be kita ko, jo sveikatos priežiūra ir įrašymas į mokslo įstaigą priklausė nuo vaiko teisinės situacijos. Tačiau dėl tokios priežiūros kyla abejonių, nes neaišku, ar Vokietijoje galioja ir ar bus pripažinta dėl globos teisių Ispanijos teismo nustatyta laikinoji apsaugos priemonė. Atsižvelgęs į šias aplinkybes ir į prabėgusį laiko tarpą, kurį lėmė įvairūs procesai, Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, jog reikia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų kuo greičiau pateikti atsakymai į užduotus klausimus, taigi, tai pateisina PPA taikymą.

2011 m. rugsėjo 9 d. Nutartis „Dereci ir kt.“ (C-256/11, [EU:C:2011:571](#))⁴⁷

„Pagreitinta procedūra“

Šioje byloje penki trečiųjų šalių piliečiai norėjo gyventi Austrijoje kartu su savo šeimos nariais (sutuoktiniu, vaikais ar tėvais), t. y. šioje valstybėje gyvenančiais ir šios valstybės pilietybę turinčiais Sąjungos piliečiais. Tačiau šie Sąjungos piliečiai niekada nesinaudojo savo laisvo judėjimo teise. Be to, priešingai nei kai kurie suinteresuotieji trečiųjų šalių piliečiai, jie nebuvo ekonomiškai priklausomi nuo minėtų trečiųjų šalių piliečių. Prašymai išduoti leidimus gyventi šalyje, kuriuos pateikė penki trečiųjų šalių piliečiai, buvo atmesti, ir dėl keturių iš jų buvo duoti įsakymai išsiųsti juos iš šalies ir taikyti priverstinio išvykimo priemonės.

Verwaltungsgerichtshof (Aukščiausiasis administracinis teismas, Austrija), į kurį konkrečiu atveju buvo kreiptasi, kilo klausimas, ar kriterijai, kuriuos Teisingumo Teismas nurodė

⁴⁶ 2010 m. liepos 15 d. Sprendimas *Purrucker* (C-256/09, [EU:C:2010:437](#)).

⁴⁷ Taip pat žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Dereci ir kt.* (C-256/11, [EU:C:2011:734](#)).

Sprendime *Ruiz Zambrano*⁴⁸, taikomi vienam arba keliems iš pareiškėjų pagrindinėse bylose.

Verwaltungsgerichtshof (Aukščiausiasis administracinis teismas) paprašė nagrinėti jo prašymą taikant PPA. Šį prašymą jis grindė tuo, kad egzistuoja keli sprendimai dėl išsiuntimo iš teritorijos, priimti dėl daugelio pareiškėjų pagrindinėse bylose; jeigu šie sprendimai būtų įvykdyti, jie turėtų poveikį tiek patiems pareiškėjams, tiek jų šeimos nariams. Šiuo klausimu jis patikslino, kad ne mažiau kaip vieno pareiškėjo atžvilgiu pateikus skundą dėl įsakymo išsiųsti jį iš šalies nebuvo sustabdytas šio įsakymo vykdymas, taigi, išsiuntimo priemonė galėjo būti įgyvendinta bet kuriuo momentu. Apskritai jis pabrėžė, kad dėl grėsmės, jog gali būti išsiųsti iš šalies artimiausiu metu, pareiškėjai negalėjo gyventi įprasto šeimos gyvenimo, nes nebuvo tikri dėl savo situacijos. Be to, *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nurodė, kad, kaip ir Austrijos administravimo institucijoms, jam pateiktas nagrinėti didelis skaičius panašių bylų ir kad dėl Sprendimo *Ruiz Zambrano*⁴⁹ galima tikėtis šios rūšies bylų padaugėjimo netolimoje ateityje.

Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė patenkinti prašymą taikyti PPA. Šiuo tikslu jis pirmiausia atkreipė dėmesį į tai, kad teisė į šeimos gyvenimo gerbimą yra pagrindinių teisių, kurios saugomos Sąjungos teisės sistemoje, dalis ir kad ji buvo dar kartą patvirtinta Chartijos 7 straipsnyje. Toliau jis nurodė, kad Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktus klausimus panaikins abejones dėl pareiškėjų pagrindinėse bylose situacijos, taigi, pateikus atsakymą per labai trumpą laiką būtų greičiau išsklaidytos šios abejonės, dėl kurių jie negali gyventi įprasto šeimos gyvenimo.

2014 m. gegužės 6 d. Nutartis „G.“ (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Pagreitinta procedūra“

Šioje pirma pristatytoje byloje⁵⁰ Teisingumo Teismas atmetė nacionalinio teismo prašymą taikyti PPU. Vis dėlto Teisingumo Teismo pirmininkas savo iniciatyva nusprendė taikyti šiai bylai PPA. Jis manė, kad reikia taikyti šią procedūrą, nes asmens tolesnis įkalinimas priklausė tik nuo atsakymo į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą. Be kita ko, jis priminė, kad SESV 267 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatyta, kad nacionaliniam teismui nagrinėjant bylą, susijusią su sulaukytu asmeniu, Teisingumo Teismas sprendimą priima kuo greičiau.

⁴⁸ 2011 m. kovo 8 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Ruiz Zambrano* (C-34/09, [EU:C:2011:124](#)).

⁴⁹ 2011 m. kovo 8 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Ruiz Zambrano* (C-34/09, [EU:C:2011:124](#), 12, 13 ir 15 punktai).

⁵⁰ Žr. šio teminio biuletenio I dalies „Pagreitinta procedūra“ skirsnį „1. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sritis“.

2014 m. birželio 5 d. Nutartis „*Sánchez Morcillo ir Abril García*“ (C-169/14, [EU:C:2014:1388](#))

„Pagreitinta procedūra“

Nagrinėtu atveju fiziniai asmenys gavo paskolą iš banko, kuri buvo užtikrinta jų pagrindinio būsto hipoteka. Jiems neįvykdžius įsipareigojimo mokėti mėnesines šios paskolos grąžinimo įmokas, buvo pradėta išieškojimo iš hipoteka įkeisto turto procedūra, siekiant iš varžytinių parduoti atitinkamą nekilnojamąjį turtą. Šie asmenys pateikė prieštaravimą dėl tokios išieškojimo procedūros, o kai šis prieštaravimas buvo atmestas – skundą *Audiencia Provincial de Castellón* (Kasteljono provincijos teismas, Ispanija).

Minėtas teismas nurodė, kad nors pagal Ispanijos civilinio proceso teisę⁵¹ galima apskųsti sprendimą, kuriuo, patenkinus skolininko pareikštą prieštaravimą, nutraukiama išieškojimo iš hipoteka įkeisto turto procedūra, tokia galimybė nenumatyta skolininkui, kurio prieštaravimą pirmosios instancijos teismas atmeta ir nurodo tęsti išieškojimo procedūrą. Vis dėlto šiam teismui kilo abejonių dėl šių nacionalinės teisės aktų nuostatų suderinamumo su Direktyvoje 93/13⁵² įtvirtintu vartotojų apsaugos tikslu ir su Chartijos 47 straipsnyje numatyta teise į veiksmingą teisinę gynybą. Šiuo aspektu jis pažymėjo, kad teisės pateikti skundą suteikimas skolininkams galėtų turėti dar didesnę reikšmę, jeigu tam tikros pagrindinėje byloje nagrinėjamos paskolos sutarties sąlygos galėtų būti laikomos nesąžiningomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 93/13.

Šiomis aplinkybėmis *Audiencia Provincial de Castellón* (Kasteljono provincijos teismas) paprašė taikyti PPA ir pabrėžė, kad Teisingumo Teismo atsakymas gali turėti reikšmingų pasekmių bylinėjimuisi Ispanijoje. Iš tiesų, atsižvelgiant į ekonominę krizę, prieš fizinius asmenis buvo pradėta ypač daug išieškojimo iš hipoteka įkeisto jų būsto procedūrų. Be to, kalbant konkrečiai apie ieškovus pagrindinėje byloje, pažymėtina, kad jų pateikti prieštaravimai neturi sustabdomojo poveikio, jų būstai gali būti parduoti iš varžytinių net anksčiau, nei Teisingumo Teismas priims sprendimą.

Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad iš suformuotos jurisprudencijos iš tiesų matyti, kad didelis asmenų arba teisinių situacijų, galinčių paveikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimą, kurį jis priims po kreipimosi į Teisingumo Teismą prejudicine tvarka, skaičius savaime dar nėra išimtinė aplinkybė, galinti pateisinti PPA taikymą. Vis dėlto šioje byloje, be didelio susijusių skolininkų skaičiaus, dėl rizikos, kad savininkas gali prarasti pagrindinį gyvenamąjį būstą, jis ir jo šeima atsiduria ypač pažeidžiamoje padėtyje. Šią aplinkybę apsunkina tai, kad jei

⁵¹ 2013 m. gegužės 14 d. *Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social* (Įstatymas Nr. 1/2013 dėl priemonių, skirtų skolininkų, kurių skoliniai įsipareigojimais užtikrinti hipoteka, apsaugai sustiprinti, skolos restruktūrizavimo ir socialinio būsto nuomos) (BOE, Nr. 116, 2013 m. gegužės 15 d., p. 36373), iš dalies keičiantis 2000 m. sausio 7 d. *Ley de enjuiciamiento civil* (Civilinio proceso kodeksas) (BOE, Nr. 7, 2000 m. sausio 8 d., p. 575), kuris savo ruožtu iš dalies pakeistas 2013 m. birželio 28 d. *Decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación* (Dekretas įstatymas Nr. 7/2013 dėl skubių finansinių ir biudžeto priemonių, skatinančių mokslo tyrimus, plėtrą ir inovacijas) (BOE, Nr. 155, 2013 m. birželio 29 d., p. 48767).

⁵² Direktyva 93/13/EEB.

išaiškėtų, jog išieškojimo procedūra pagrįsta paskolos sutartimi, kurioje yra nesąžiningų sąlygų, kurias nacionalinis teismas pripažintų niekinėmis, dėl aplinkybės, kad su tuo susijusi išieškojimo procedūra laikytina negaliojančia, nukentėjęs skolininkas gautų tik piniginį žalos atlyginimą, tačiau nebūtų įmanoma atkurti ankstesnės padėties, t. y. jo, kaip savo būsto savininko, statuso. Atsižvelgęs į šias aplinkybes ir į tai, kad kuo greičiau Teisingumo Teismas atsakys šį klausimą, tuo labiau sumažės rizika atitinkamiems asmenims prarasti savo gyvenamąjį būstą, Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino prašymą taikyti PPA.

2016 m. vasario 1 d. Nutartis „Davis ir kt.“ (C-698/15, [EU:C:2016:70](#))⁵³

„Pagreitinata procedūra“

Šioje byloje fiziniai asmenys ginčijo Jungtinės Karalystės teisės aktų⁵⁴, pagal kuriuos *Secretary of State for the Home Department* (vidaus reikalų ministras, Jungtinė Karalystė) buvo suteikti įgaliojimai įpareigoti viešųjų telekomunikacijų operatorius saugoti visus elektroninių ryšių duomenis ilgiausią dvylikos mėnesių laikotarpį, išskyrus atitinkamų pranešimų turinį, teisėtumą. Šie asmenys manė, kad minėti nacionalinės teisės aktai prieštarauja Chartijos 7 ir 8 straipsniams ir neatitinka reikalavimų, įtvirtintų Sprendime *Digital Rights Ireland ir kt.*⁵⁵, kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad Direktyva 2006/24⁵⁶ yra negaliojanti. Kadangi pirmosios instancijos teismas jų ieškinius patenkino, vidaus reikalų ministras pateikė apeliacinį skundą *Court of Appeal (England & Wales), (Civil Division)* (Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas), Civilinių bylų skyrius, Jungtinė Karalystė). Tuomet šis teismas pateikė Teisingumo Teismui kelis klausimus, susijusius su Sprendimo *Digital Rights Ireland ir kt.*⁵⁷ taikymu.

Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat prašė taikyti PPA. Šį prašymą jis grindė, pirma, tuo, kad jo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pageidautina sujungti su byla *Tele2 Sverige* (C-203/15), kurią tuo metu nagrinėjo Teisingumo Teismas, arba nagrinėti šias bylas lygiagrečiai. Antra, jis nurodė, kad Jungtinės Karalystės teisės aktai, dėl kurių kilo klausimas, turėjo baigti galioti 2016 m. gruodžio 31 d. ir kad kilo abejonių dėl Sprendimo *Digital Rights Ireland ir kt.*⁵⁸ taikymo, kiek tai susiję su visais teisės aktais, kuriuos valstybės narės gali priimti elektroninių ryšių duomenų saugojimo srityje.

Konstatavęs, kad ginčijami teisės aktai gali lemti didelį Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų pagrindinių teisių apribojimą, Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad pateikus atsakymą per trumpą laiką iš tiesų galėtų būti išsklaidytos prašymą priimti

⁵³ Taip pat žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimą (didžioji kolegija) *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.* (C-203/15 ir C-698/15, [EU:C:2016:970](#)).

⁵⁴ *Data Retention and Investigatory Powers Act 2014* (2014 m. Duomenų saugojimo ir tyrimo įgaliojimų įstatymas).

⁵⁵ 2014 m. balandžio 8 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Digital Rights Ireland* (C-293/12 ir C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁶ Direktyva 2006/24/EB.

⁵⁷ 2014 m. balandžio 8 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Digital Rights Ireland* (C-293/12 ir C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁸ 2014 m. balandžio 8 d. Sprendimas (didžioji kolegija) *Digital Rights Ireland* (C-293/12 ir C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

prejudicinį sprendimą pateikęs teismo abejojęs dėl tokio galimo apribojimo ir galimo jo pateisinimo. Be to, Teisingumo Teismo pirmininko nuomone, minėtų teisės aktų galiojimo terminas taip pat, atsižvelgiant į bendradarbiavimą, kuriuo grindžiami valstybių narių teismų ir Teisingumo Teismo ryšiai, pateisina skubų atsakymą. Dėl šių priežasčių Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė bylai taikyti PPA.

1.6. Materialinis nepriteklis

2021 m. liepos 15 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „The Department for Communities in Northern Ireland“ (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos pilietybė – Ekonominės veiklos nevykdantis valstybės narės pilietis, kuris gyvena kitos valstybės narės teritorijoje pagal nacionalinę teisę suteiktą teisę gyventi šalyje – SESV 18 straipsnio pirma pastraipa – Nediskriminavimas dėl pilietybės – Direktyva 2004/38/EB – 7 straipsnis – Teisės gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius įgijimo sąlygos – 24 straipsnis – Socialinės paramos išmokos – Sąvoka – Vienodas vertinimas – Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo – Pereinamasis laikotarpis – Nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią Sąjungos piliečiams, turintiems pagal nacionalinę teisę suteiktą teisę laikinai gyventi šalyje, neskiriama socialinės paramos išmoka – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 1, 7 ir 24 straipsniai“

Nagrinėtu atveju pareiškėja, turinti Kroatijos ir Nyderlandų pilietybę, gyveno Jungtinėje Karalystėje nuo 2018 m. (bet nedirbo) su savo partneriu, turinčiu Nyderlandų pilietybę, ir dviem jų vaikais, kol persikėlė gyventi į smurtą patyrusių moterų prieglaudą. Ji neturėjo jokių lėšų.

2020 m. birželio 4 d. *Home Office* (Vidaus reikalų ministerija, Jungtinė Karalystė) suteikė jai teisę laikinai gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal naują šioje šalyje gyvenantiems Sąjungos piliečiams taikomą Jungtinės Karalystės tvarką, nustatytą Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos. 2020 m. birželio 8 d. Šiaurės Airijoje ji pateikė prašymą dėl socialinės paramos išmokos, vadinamos „universaliojo kreditu“ (angl. *Universal Credit*); jis buvo atmestas, motyvuojant tuo, kad pagal nacionalinės teisės aktus Sąjungos piliečiai, turintys teisę laikinai gyventi šalyje, suteiktą pagal naują tvarką, nepateko į potencialių universaliojo kredito gavėjų kategoriją.

Taigi Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Šiaurės Airijos apeliacinis teismas, Jungtinė Karalystė), kuriam pateiktas skundas dėl šio atmetimo, kilo abejonių, ar Jungtinės Karalystės įstatymas dėl universaliojo kredito gali būti suderinamas su SESV 18 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintu diskriminacijos dėl pilietybės draudimu.

Šiomis aplinkybėmis šis teismas paprašė bylai taikyti PPA, atsižvelgiant į akivaizdžią šios bylos skubą ir sunkią pareiškėjos finansinę padėtį.

Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino prašymą taikyti PPA, remdamasis tuo, kad pareiškėja ir jos vaikai patiria materialinį nepriteklių ir kad pagal nacionalinę teisę ji negali gauti socialinės paramos išmokų.

1.7. Didelės žalos aplinkai pavojus

2016 m. balandžio 13 d. Nutartis „Pesce ir kt.“ (C-78/16 ir C-79/16, [EU:C:2016:251](#))⁵⁹

„Pagreitinta procedūra“

Siekdama užkirsti kelią bakterijos *Xylella fastidiosa* plitimui *Servizio Agricoltura della Regione Puglia* (Apulijos regiono žemės ūkio tarnyba, Italija) įpareigojo kelis žemės ūkio paskirties sklypų savininkus iškirsti jiems priklausančiuose žemės plotuose augančius alyvmedžius, kurie laikomi užkrėstais minėta bakterija, ir visus 100 m spinduliu aplink užkrėstus augalus. Reaguodami į tai minėti savininkai apskundė tokius sprendimus dėl pašalinimo, motyvuodami tuo, kad įgyvendinimo sprendimas 2015/789⁶⁰, kuriuo buvo paremti šie sprendimai, prieštaravo proporcingumo ir atsargumo principams ir jis nebuvo pakankamai motyvuotas.

Tokiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija), gavęs minėtus skundus, nusprendė laikinai sustabdyti atitinkamų ginčijamų nacionalinių priemonių vykdymą ir pateikti Teisingumo Teismui klausimų dėl įgyvendinimo sprendimo 2015/789 atitikties Sąjungos teisei.

Šis teismas taip pat paprašė nagrinėti jo prašymą priimti prejudicinį sprendimą taikant PPA. Tokį prašymą jis grindė padarinių, kuriuos lems sprendimai pašalinti augalus, sunkumu; jo teigimu, dėl to žala bus padaryta ne tik pareiškėjams pagrindinėje byloje, bet ir kraštovaizdžio vientisumui, ekonominei veiklai, požeminio vandens kokybei, žemės ūkio maisto produktų grandinei ir visuomenės sveikatai. Be to, tokie sprendimai negali būti laikomi laikiniais, nes jų poveikis minėtų augalų ekosistemai bus galutinis ir negrįžtamas.

Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino prašymą taikyti PPA. Šiuo klausimu jis konstatavo, kad, pirma, pratešus sprendimų pašalinti nurodytus augalus vykdymo sustabdymo laikotarpį bakterija *Xylella* galėjo toliau plisti Sąjungoje, ir, antra, kad tų sprendimų įgyvendinimas galėjo turėti negrįžtamų padarinių ekosistemai ir padaryti nepataisomą žalą pareiškėjams.

⁵⁹ Taip pat žr. 2016 m. birželio 9 d. Sprendimą *Pesce ir kt.* (C-78/16 ir C-79/16, [EU:C:2016:428](#)).

⁶⁰ 2015 m. gegužės 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/789 dėl *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) patekimo į Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių (OL L 125, 2015, p. 36).

2017 m. spalio 11 d. Nutartis „Komisija / Lenkija“ (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Pagreitinata procedūra“

Komisija Teisingumo Teismo prašė pripažinti, kad Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 92/43⁶¹ (vadinamąją „Buveinių direktyvą“) ir Direktyvą 2009/147⁶² (vadinamąją „Paukščių direktyvą“) dėl Belovežo girioje (*Puszcza Białowieska*), vienoje iš natūralių geriausiai Europoje išsaugotų girių, įtrauktų į Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (*Unesco*) Pasaulinio paveldo sąrašą, numatytų atlikti miško tvarkymo darbų. Konkrečiau kalbant, remdamasis kenksmingų vabzdžių (žievėgraužių tipografų) plitimu *Minister Środowiska* (aplinkos apsaugos ministras, Lenkija) patvirtino miškų tvarkymo plano pakeitimus, pagal kuriuos leista padidinti eksploatuojamos medienos kiekį ir vykdyti darbus vietovėse, kur iki tol nebuvo galima jokia intervencija. Šiomis aplinkybėmis pradėtas šalinti didelis medžių kiekis.

Šioje byloje, pirma, Teisingumo Teismo pirmininkas jau buvo patenkinęs Komisijos prašymą nagrinėti šią bylą pirmenybės tvarka. Antra, pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 7 dalį Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas Lenkijos Respubliką įpareigojo nevykdyti miško tvarkymo darbų, dėl kurių kilo ginčas, kol bus priimta nutartis, kuria bus užbaigta Komisijos pradėta laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra⁶³. Nepaisant to, Teisingumo Teismo pirmininkas savo iniciatyva nusprendė taikyti ir pagreintą procedūrą. Šiuo klausimu jis konstatavo, kad iš ginčo, kuris kilo tarp Komisijos ir Lenkijos Respublikos, matyti, kad egzistuoja neišvengiamas ir galbūt didelis pavojus aplinkai. Viena vertus, Lenkijos Respublikos teigimu, tokių miško tvarkymo darbų nevykdymo laikotarpio pratęsimas gali prisidėti prie kenksmingų vabzdžių plitimo, dėl kurio būtų labai sutrikdyta Belovežo girios ekosistema, taigi, padaryta žala aplinkai, kuri gali kelti tiesioginę grėsmę žmonių gyvybei ir sveikatai. Kita vertus, Komisijos teigimu, tikėtina, kad šių darbų vykdymas gali turėti negrįžtamų padarinių natūralioms buveinėms ir gyvūnų rūšims, kurioms skirtos Buveinių ir Paukščių direktyvos, dėl kurių, siekiant jas išsaugoti, buvo nustatyta teritorija „Natura 2000 Puszcza Białowieska“. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad per trumpą laiką pateikus atsakymą dėl to, ar tokie miško tvarkymo darbai yra suderinami su Sąjungos teise, gali būti sumažinta rizika, kurią gali lemti tokių darbų nevykdymo laikotarpio pratęsimas arba jų vykdymas.

⁶¹ Direktyva 92/43/EEB.

⁶² Direktyva 2009/147/EB.

⁶³ Žr. šio teminio biuletenio II dalies „Pagreitinata procedūra“ skirsnį „2. Pagreintintos procedūros ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo atveju ir laikinųjų apsaugos priemonių, nustatytų pagal tam skirtą procedūrą, ryšys“.

1.8. Nebaudžiamumo rizika daugelyje bylų

2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimas (didžioji kolegija) „Euro Box Promotion ir kt.“ (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sprendimas 2006/928/EB – Bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse tikrinimo mechanizmas – Pobūdis ir teisinės pasekmės – Privalomumas Rumunijai – Teisinė valstybė – Teisėjų nepriklausomumas – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Kova su korupcija – Sąjungos finansinių interesų apsauga – SESV 325 straipsnio 1 dalis – FIA konvencija – Baudžiamosios bylos – „Curtea Constituțională“ (Konstitucinis Teismas, Rumunija) sprendimai dėl įrodymų surinkimo teisėtumo ir konkrečios sudėties teismo kolegijos sudarymo didelio masto korupcijos bylose – Nacionalinių teismų teisėjų pareiga užtikrinti visišką „Curtea Constituțională“ (Konstitucinis Teismas) sprendimų veiksmingumą – Dėl šių sprendimų nepaisymo kylanti teisėjų drausminė atsakomybė – Teisė netaikyti „Curtea Constituțională“ (Konstitucinis Teismas) sprendimų, kurie neatitinka Sąjungos teisės – Sąjungos teisės viršenybės principas“

Bylose C-357/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19 *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas, Rumunija, toliau – AKTT) nuteisė kelis asmenis, įskaitant buvusius Parlamento narius ir ministrus, už PVM sukčiavimo, korupcijos ir prekybos poveikiu nusikaltimus, susijusius su Europos Sąjungos lėšų valdymu. *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas, Rumunija) panaikino šiuos nuosprendžius dėl to, kad konkrečios sudėties teismo kolegijos buvo sudarytos neteisėtai, motyvuodamas tuo, kad, pirma, bylas, kurias AKTT nagrinėjo kaip pirmoji instancija, turėjo nagrinėti konkrečios sudėties kolegija, kurios specializacija – korupcijos bylos, antra, bylose, kurias AKTT nagrinėjo kaip apeliacinė instancija, visi konkrečios sudėties teismo kolegijos teisėjai turėjo būti skiriami traukiant burtus.

Byloje C-379/19 *Tribunalul Bihor* (Bihoro apygardos teismas, Rumunija) patraukė baudžiamojon atsakomybėn kelis asmenis, kaltinamus dėl nusikalstamų veikų, susijusių su korupcija ir prekyba poveikiu. Nagrinėdamas prašymą neatsižvelgti į įrodymus šis teismas susidūrė su Konstitucinio Teismo jurisprudencijos, kurioje prieštaraujančiu Konstitucijai buvo pripažintas įrodymų baudžiamojoje byloje surinkimas dalyvaujant Rumunijos žvalgybos tarnybai, taikymo klausimu; dėl tokio taikymo atitinkami įrodymai iš baudžiamojo proceso pašalinami atgaline data.

Pagrindinės bylos yra susijusios su Rumunijoje tebevykstančia teisingumo reforma kovos su korupcija srityje; ši reforma buvo ankstesnio Teisingumo Teismo sprendimo dalykas⁶⁴. Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai kėlė klausimą, ar taikant jurisprudenciją, suformuotą įvairiuose *Curtea Constituțională a României*

⁶⁴ 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimas *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

(Konstitucinis Teismas) sprendimuose dėl sukčiavimo ir korupcijos srityse taikytinų baudžiamojo proceso normų, galėjo būti pažeista Sąjungos teisė, be kita ko, šios teisės nuostatos, kuriomis siekiama apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, teisėjų nepriklausomumo garantiją ir teisinės valstybės vertybę, taip pat Sąjungos teisės viršenybės principą.

Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai bylose C-357/19, C-379/19, C-811/19 ir C-840/19 prašė taikyti PPA, motyvuodami tuo, kad, atsižvelgiant į pagrindinėse bylose kaltinamų asmenų padėtį, į juos reikia atsakyti greitai. Konkrečiai dėl bylų C-357/19, C-811/19 ir C-840/19 jie taip pat nurodė, kad prarastas laikas gali daryti neigiamą įtaką galimam baudmės vykdymui.

Dėl bylų C-357/19 ir C-379/19 Teisingumo Teismas nusprendė, kad nėra pagrindo tenkinti prašymą taikyti PPA. Vis dėlto pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad šios bylos bus nagrinėjamos pirmenybės tvarka.

Dėl bylų C-811/19 ir C-840/19 Teisingumo Teismo pirmininkas pažymėjo, kad iš šių bylų, vertinamų kartu su bylomis C-357/19 ir C-379/19, matyti, kad Rumunijos teismams kilo abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo daugelyje baudžiamųjų bylų, kuriose nagrinėjamas senaties termino pasibaigimas, taigi ir nebaudžiamumo rizika. Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgdamas į tai, kiek toli yra pažengta bylose C-357/19, C-379/19 ir C-547/19, kuriose keliama panašūs Sąjungos teisės aiškinimo klausimai, Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad bylos C-811/19 ir C-840/19 turi būti nagrinėjamos taikant pagreintą procedūrą.

2. Pagreitintos procedūros nagrinėjant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir laikinųjų apsaugos priemonių, nustatytų pagal tam skirtą procedūrą, ryšys

2017 m. spalio 11 d. Nutartis „Komisija / Lenkija“ (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Pagreitinata procedūra“

Kaip nurodyta⁶⁵, Komisija Lenkijos Respublikai pareiškė ieškinį; jame prašė pripažinti, kad ši valstybė neįvykdė įsipareigojimų pagal Buveinių ir Paukščių direktyvas. Šiomis aplinkybėmis Komisija, remdamasi SESV 279 straipsniu ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 2 dalimi, pateikė prašymą taikyti laikinas apsaugos priemones, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl bylos esmės.

⁶⁵ Žr. šio teminio biuletenio II dalies „Pagreitinata procedūra“ skirsnį „1.7. Didelės žalos aplinkai pavojus“.

Remdamasi Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 7 dalimi Komisija taip pat prašė taikyti minėtas laikinas apsaugos priemones dar prieš Lenkijos Respublikai pateikiant savo pastabas dėl to, kad kyla didelės ir nepataisomos žalos pavojus teritorijoje „Natura 2000 Puszcza Białowieska“ esančioms buveinėms ir jos vientisumui. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas patenkino šį prašymą ir nurodė Lenkijos Respublikai, išskyrus situaciją, kai kyla grėsmė visuomenės saugumui, nevykdyti ginčijamų miško tvarkymo darbų, kol bus priimta nutartis, kuria bus užbaigta laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra (2017 m. liepos 27 d. Nutartis *Komisija / Lenkija*, C-441/17 R, [EU:C:2017:622](#)).

Dėl laikinųjų apsaugos priemonių prašymo ir pagreitinotos procedūros, kurią taikyti Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė savo iniciatyva, ryšio pažymėtina, kad Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, jog nors Teisingumo Teismui pateiktas laikinųjų apsaugos priemonių prašymas, šio prašymo ir prašymo taikyti pagreintą procedūrą dalykas ir pateikimo sąlygos nėra tapatūs. Nagrinėtu atveju, neužbėgant už akių būsimai nutarčiai, užbaigsiančiai laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą, matyti, kad pagreitinotos procedūros taikymą pateisina nagrinėjamos bylos pobūdis (dėl nurodytų priežasčių žr. skirsnį „1.7. Didelės žalos aplinkai pavojus“).

2018 m. lapkričio 15 d. Nutartis „Komisija / Lenkija“ (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

„Pagreitinta procedūra“

Kaip nurodyta⁶⁶, Komisija Lenkijos Respublikai pareiškė ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo; jame ji prašė pripažinti, kad priėmusi naują įstatymą dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Chartijos 47 straipsnį. Šiomis aplinkybėmis Komisija, remdamasi SESV 279 straipsniu ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 2 dalimi, pateikė prašymą taikyti laikinas apsaugos priemones, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl bylos esmės.

Be to, Komisija pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 7 dalį paprašė minėtų laikinųjų apsaugos priemonių imtis Lenkijos Respublikai dar nepateikus savo pastabų, nes kilo tiesioginis didelės ir nepataisomos žalos pavojus veiksmingos teisminės gynybos principui taikant Sąjungos teisę. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja šį prašymą patenkino. Ji nurodė Lenkijos Respublikai nedelsiant, kol bus priimta nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros užbaigimo, pirma, sustabdyti tam tikrų *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) įstatymo nuostatų taikymą; antra, imtis visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjai, kuriems šis įstatymas turi įtakos, galėtų toliau eiti tas pačias pareigas, turėtų tą patį statusą, teises ir darbo sąlygas, kurios jiems buvo taikomos nurodyto įstatymo

⁶⁶ Žr. šio teminio biuletenio II dalies „Pagreitinta procedūra“ skirsnį „1.2. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esantis ypač didelis teisinis netikrumas“.

įsigaliojimo dieną; trečia, nesiimti jokių priemonių, susijusių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų skyrimu, taip pat jokių priemonių, susijusių su šio teismo naujo pirmojo pirmininko arba asmens, kuriam būtų pavesta vadovauti šiam teismui vietoj naujojo pirmojo pirmininko, skyrimu; ketvirta, kas mėnesį pranešti Komisijai apie priemones, kurių buvo imtasi siekiant laikytis šios nutarties (2018 m. spalio 19 d. Nutartis *Komisija / Lenkija*, C-619/18 R, [EU:C:2018:852](#)).

Dėl laikinųjų apsaugos priemonių prašymo ir pagreitintos procedūros, kurią taikyti Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė savo iniciatyva, ryšio pažymėtina, kad Teisingumo Teismo pirmininkas konstatavo, jog nors Teisingumo Teismui pateiktas laikinųjų apsaugos priemonių prašymas, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja nusprendė taikyti laikinas apsaugos priemones, kurių prašė Komisija, galiosiančias iki nutarties, užbaigiančios laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą, paskelbimo. Todėl Teisingumo Teismo pirmininkas nurodė, kad jeigu Teisingumo Teismas savo būsima nutartimi paliktų galioti anksčiau nustatytas laikinas apsaugos priemones, Lenkijos Respublika pati būtų labai suinteresuota kuo greitesniu šios bylos užbaigimu, kad nurodytos priemonės būtų atšauktos, o byloje kilę klausimai – galutinai išspręsti. Be to, Teisingumo Teismo pirmininkas pabrėžė, kad bet kuriuo atveju laikinųjų apsaugos priemonių prašymo ir prašymo taikyti pagreitintą procedūrą dalykas ir pateikimo sąlygos nėra tapatūs. Nagrinėtu atveju, neužbėgant už akių būsimai nutarčiai, užbaigiančiai laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą, matyti, kad pagreitintos procedūros taikymą pateisina nagrinėjamos bylos pobūdis (dėl priežasčių, nurodytų skirsnyje „1.2. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyku esantis ypač didelis teisinis netikrumas“).

EUROPOS SAJUNGOS
TEISINGUMO TEISMAS

Tyrimų ir dokumentacijos direktoratas

2024 m. rugsėjo mėn.